

Foto: Bo Gustafsson.

Bevarandeplan

för Natura 2000-området Svensksundsviken SE0230126

Fastställd 2015-12-17

Bevarandeplan Natura 2000

(enligt 17 § förordningen om Områdesskydd; 1998:1252)

SVENSKSUNDSVIKEN, Norrköpings kommun, Östergötlands län

Natura 2000-område	Svensksundsviken	Totalareal
Natura 2000-kod	SE0230126	1973,5 ha (1977,2 ha regeringsgodkänd areal)

Fastställd av Länsstyrelsen 2015-12-17

Områdestyp; status

Både SPA och SAC-område; dvs både utpekade enligt Fågel- som Art- & habitatdirektiven; Regeringsgodkänt.

Ägandeförhållanden: Privat och statligt

Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet *) = Prioriterad art eller naturtyp

<i>Habitat</i>	<i>Areal (ha) regeringsgodkänd</i>	<i>Areal (ha) Ny areal</i>
1140 Blottade sand- och lerbottnar	0	1,7
1160 Stora grunda vikar och sund	1332,3	1331,4
1620 Skär och små öar i Östersjön	1,0	1,0
1630 *Havsstrandängar av Östersjötyp	286,5	128,1
6210 Kalkgräsmarker (*viktiga orkidélokaler) nedanför trädgränsen	3,0	3,0
6230 *Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen	0,1	0,1
6270 *Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen	31,6	29,1
6410 Fuktängar med blåtåtel eller starr	7,7	7,7
8230 Pionjärvegetation på silikatrika bergytter	3,8	16,6
9010 *Västlig taiga	0	49,7
9070 Trädklädd betesmark	62,3	60,7
9080 *Lövsumpskog	1,2	1,2

Summa:	<i>1729,5</i>	<i>1630,3</i>
Övrigt (kultiverad betesmark, barrblandskogar, vassbälten mm)	<i>249,0</i>	<i>343,2</i>
	<i>1978,5</i>	<i>1973,5</i>

Justeringar i arealer har skett efter Ängs- och betesinventeringen samt nya Arc-GIS körningar och skötselplanerevidering 2013-15. Nya habitat är 1140 och 9010 beroende på att de ej kommit med i tidigare inrapportering.

Vadsbäcken utgör eventuellt naturtypen 3260, mindre vattendrag. Innan naturtypen eventuellt föreslås och inarbetas i bevarandeplanen måste ytterligare biologisk data inhämtas.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

*Läderbagge *Osmoderma eremita*

I regeringsbeslut anges **kalkkärrsgrynsnäcka** som ingående art. Länstyrelsen bedömer att den kom med på felaktiga grunder och därför ska tas bort.

Ingående arter enligt fågeldirektivet (arter med fet stil ingår i bilaga 1 i fågeldirektivet)

Alfågel	<i>Clangula hyemalis</i>
Bergand	<i>Aythya marila</i>
Bivråk	<i>Pernis apivorus</i>
Blåhake	<i>Luscinia svecica</i>
Blå kärrhök	<i>Circus cyaneus</i>
Bläsand	<i>Anas penelope</i>
Brunand	<i>Aythya ferina</i>
Brun kärrhök	<i>Circus aeruginosus</i>
Brushane	<i>Philomachus pugnax</i>
Dubbelbeckasin	<i>Gallinago media</i>
Dvärgbeckasin	<i>Lymnocyptes minimus</i>
Fiskgjuse	<i>Pandion haliaetus</i>
Fisktärna	<i>Sterna hirundo</i>
Fjällvråk	<i>Buteo lagopus</i>
Grågås	<i>Anser anser</i>
Grönbena	<i>Tringa glareola</i>
Höksångare	<i>Sylvia nisoria</i>
Jorduggla	<i>Asio flammeus</i>
Kanadagås	<i>Branta canadensis</i>
Kungsfiskare	<i>Alcedo atthis</i>
Kustpipare	<i>Pluvialis squatarola</i>

Ljungpipare	<i>Pluvialis apricaria</i>
Mellanskarv	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>
Mindre sångsvan	<i>Cygnus columbianus bewickii</i>
Myrspov	<i>Limosa lapponica</i>
Rördrom	<i>Botaurus stellaris</i>
Rörhöna	<i>Gallinula chloropus</i>
Salskrake	<i>Mergus albellus</i>
Silvertärna	<i>Sterna paradisaea</i>
Skräntärna	<i>Sterna caspia</i>
Smalnäbbad simsnäppa	<i>Phalaropus lobatus</i>
Småsnäppa	<i>Calidris minuta</i>
Sothöna	<i>Fulica atra</i>
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>
Storlom	<i>Gavia arctica</i>
Svarthakedopping	<i>Podiceps auritus</i>
Svartsnäppa	<i>Tringa erythropus</i>
Sångsvan	<i>Cygnus cygnus</i>
Sädgås	<i>Anser fabalis</i>
Tornfalk	<i>Falco tinnunculus</i>
Trana	<i>Grus grus</i>
Trädlärka	<i>Lullula arborea</i>
Törnskata	<i>Lanius collurio</i>
Vigg	<i>Aythya fuligula</i>
Vitkindad gås	<i>Branta leucopsis</i>
Ängshök	<i>Circus pygargus</i>

Nya, ännu ej regeringsgodkända arter, är pilgrimsfalk och fjällgås. Rapporterade och regeringsgodkända arter som finns på bilaga 1 och som bedöms ha obetydlig förekomst i området är dubbelbeckasin, kungsfiskare, mindre sångsvan, svarthakedopping och trädlärka. För dessa anges inte bevarandemål, m.m. i planen. Bevarandemål anges ej heller i detta skede för arter utanför bilaga 1 (övriga våtmarksfåglar, ej fet stil ovan).

Läsanvisning

Bevarandepänen är uppdelad i två delar med återkommande rubriker, en del för arter och habitat och en del för fåglar.

Bevarandepänen

Regeringen har utpekat Svensksundsviken som Natura 2000-område. Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Innehållet i denna bevarandeplan anger syftet med skyddet av Svensksundsvikens Natura 2000-område, beskriver de naturvärden som skyddas, anger hotbild mot och bevarandetillstånd för de naturvärden som skyddas, tydliggör bevarandemål för området och redovisar de bevarandeåtgärder som bedöms nödvändiga för att långsiktigt bevara de värden som skyddas. Bevarandeplanen ger viktig information till bl.a. markägare, myndigheter, exploatörer och naturvårdsförvaltare.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt senaste kunskapen, vilket skiljer sig något från vad som är regeringsgodkänt. Länsstyrelsen kommer att föreslå dessa ändringar till regeringen när tillfälle ges. Framtida naturvårdsarbete kan komma att leda till ytterligare ny kunskap och behov av justeringar av Natura 2000-områdets gränser, naturtyper eller arter. Vid förvaltning och tillståndsprövning är det viktigt att utgå från de befintliga värdena, inte bara de regeringsgodkända, varför det är av vikt att bevarandeplanen redovisar dessa även om de inte har hunnit bli regeringsgodkända.

Tillstånd och samråd

Enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för verksamheter och åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i Natura 2000-området. Detta gäller både om verksamheten/åtgärden sker innanför Natura 2000-avgränsningen eller utanför denna. Det är påverkan på de naturmiljöer och/eller arter som skyddas i området som är grunden för prövningen oavsett var källan till störningen ligger geografiskt. Tillståndskravet aktualiseras när en verksamhet eller åtgärd *kan* påverka *miljön* i ett Natura 2000-område på ett *betydande sätt*, d.v.s. när det finns risk för skada. Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med Länsstyrelsen innan påbörjad åtgärd. Se även stycke två under ”Bevarandeplanen” ovan.

För verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötsel och förvaltning av ett Natura 2000-område, i syfte att långsiktigt bevara de naturtyper och/eller arter som skyddas, krävs inte tillstånd.

Bevarandesyfte

Huvudsyftet med Natura 2000-området Svensksundsviken är att bevara och utveckla de naturvärden som är knutna till den fågelrika havsviken med öppna vattenområden, vassar, strandängar och strandskogar. Särskilt prioriterade naturtyper i bevarandearbetet, med sina typiska arter är 1160 Stora vikar och sund, 1630 Havsstrandängar av Östersjötyp, 6270 Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen och 9070 Trädklädd betesmark.

Svensksundsviken är ett för södra Sverige stort havsstrandängskomplex vid en stor grund vika, där den stora grunda viken i sig motiverar att området klassas som marint naturreservat. Området har många häckande och rastande fåglar. Strandängarnas habitat (1630 och 6410, med vissa artrikare delar 6210, 6230 och 6270) ska totalt inte minska i areal utan helst öka på sikt. I Svensksundsviken finns även den prioriterade läderbaggen, ett mål är att även i framtiden erbjuda en lämplig livsmiljö och på sikt även öka livsmiljön (9070; grova lövträd), vilket kan genomföras på kultiverade gräsmarker som idag inte klassas som någon naturtyp. Målet med mera träd får dock inte ske på bekostnad av fågelarternas häckningsframgångar, d.v.s. träd på strandängar/nära strandängar kan fungera som utkiksposter för rovfåglar eller kråkfåglar.

Bland utpekade fåglar som häckar eller rastar i området ges grönbena, brushane, brun kärnhök, ängshök, skräntärna, fisktärna och rördrom särskild prioritet. I de prioriterade bevarandevärdena ingår att vattenmiljön ska ha en god status för fåglar som söker föda här, vilket bl.a. innebär ett tillstånd med

vegetationsklädda bottnar som domineras av höga kärlväxter och har relativt klart vatten och riklig förekomst av fisk. Rastande fåglar behöver låg grad av störning. Goda bestånd av fisk är också en viktig beståndsdel i livsmiljön för bl.a. fiskätande fåglar som ska prioriteras i bevarandearbetet.

Syftet ska nås genom fortsatt skydd som naturreservat och genom att de olika natur-/livsmiljöerna sköts så att de bibehåller sina arealer eller helst expanderar, så att förhållandena för de arter och naturtyper som skyddas kan bibehållas eller förbättras. De prioriterade bevarandeåtgärderna i fortsatt naturvårdsarbete är betesdrift och/eller slätter, restaurering av betesmarker och vattendragmynningar, övervakning av fågelbestånden, samt att verka för att vattendirektivsarbetet kan bidra till att vikens vattenområden kan hysa så art- och individrika fågelbestånd som möjligt.

Utöver vad som ovan sägs gäller för Svensksundsvikens Natura 2000-område att det överordnade syftet är att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de Natura 2000-naturtyper och arter som förekommer i området, d.v.s. naturtyperna 1140 Blottade sand- och lerbottnar, 1160 Stora grunda vikar och sund, 1620 Skär och små öar i Östersjön, 1630 Havsstrandängar av Östersjötyp, 6210 Kalkgräsmarker nedanför trädgränsen, 6230 Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen, 6270 Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen, 6410 Fuktängar med blåtåtel eller starr, 8230 Pionjärvegetation på silikatrika bergytter, 9010 Västlig taiga, 9070 Trädklädd betesmark och 9080 Lövsumpskog och de arter som anges nedan.

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket inom EU är att kunna bibehålla biologisk mångfald genom att bevara eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de arter och naturtyper som omfattas av EU:s Fågeldirektiv eller Art- och habitatdirektiv. Dessa arter och naturtyper kan ses som ”paraplyarter” eller ”paraplynaturtyper”. Om de kan bevaras, så bevaras också särskilt rika livsmiljöer och en stor samlad mängd av den biologiska mångfalden inom unionen.

Beskrivning av området

Svensksundsviken är en vik på södra sidan av den inre delen av Bråviken. Svensksundsviken med sina vidsträckta strandängar och vassområden samt mycket rika fågelliv, framför allt under vår- och höststräcket, utgör en utomordentligt värdefull och skyddsvärd naturmiljö. Det är en av östersjökustens största grunda havsvikar och med sin rika och mångformiga natur och sin stora betydelse som rast- och häckningsplats för våtmarksfåglar är den av riksintresse för naturvården. Området är även förklarat som s.k. Ramsarområde (våtmarksområde av internationell betydelse). Havsstrandängar av motsvarande storlek och kvalitet finns troligen inte längs fastlandsdelen av svenska östersjökusten. Inom området finns många olika naturtyper som grunda vattenområden, vassar, havsstrandängar, strandkärr, torr- och stäppängar, buskmarker, ekhagar, barrskogar och lövsumpskogar. Floran och insektslivet inom området är av stort intresse.

Viken är tre – fyra km bred och ca fem km lång. I den yttre delen av viken finns ett tiotal mindre eller större öar, där den största är ön Svindra. Viken är mycket grund, mellan 1 – 2 m djup (enstaka platser är djupare, tre – fyra meter). I den yttre delen, öster om Svindra, är djupet 4-6 m och norr om Svindra finns områden på 7-12 m djup. Svensksundsviken omges av jordbruksmark som avvattnas till själva viken genom ett antal diken och en större bäck, Vadsbäcken. Det största vattenutbytet sker dock med bassängen utanför, dvs. inre Bråviken. Vattenområdet är mycket stort i förhållande till djupet och tillsammans med den flacka terrängen runt viken, ger det mycket stor ”fetch” för vindar, som ger upphov till vågbildning. Tillsammans med att botten nästan enbart består av lera (postglacial lera) är detta den bidragande orsaken till att det är mycket dåligt siktdjup i viken, särskilt i den inre delen. En ström in till viken av mer eller mindre utsötat ytvatten, sker oftast mellan ön Svindra och halvön Djurön.

Utmed vikens stränder ligger vidsträckta, betade strandängar, vassområden och torrbackar med enbuskar. Här och var finns också ekhagmarker. Vissa öar och halvöar hyser värdefull gammal naturskog.

Fågellivet vid Svensksundsviken är mycket rikt. Under vår och höst är viken rastplats för många flyttfåglar, framför allt vadarfåglar, tranor, änder och gäss. Det finns också många fåglar som häckar i vassarna och på de vidsträckta strandängarna. Växtligheten på strandängarna är anpassad till ett liv nära havet. Här finns bland annat det lågvuxna salttåg, strandkrypa, gulkämpar och strandaster. Förr i tiden var havsstrandängarna vid Svensksundsviken viktiga slätter- och betesmarker och än idag brukas markerna väl med slätter och bete. Detta är nödvändigt för att det värdefulla växt- och djurlivet ska fortleva.

ART- OCH HABITATDELEN

Bevarandemål

***Läderbagge:** Populationen ska vara stabil eller ökande. Mängden strukturer /substrat med förekomst av arten ska vara allmänt förekommande i lämpligt habitat. Arealen glesa hagmarker med gott om äldre ihåliga lövträd inom artens utbredningsområde hålls konstant eller ökande. Mulmträd finns som påtagligt inslag i dessa hagmarker. Antalet lämpliga hålträd bör öka. Dessutom bör kontakten mellan närliggande områden förbättras genom att lämpliga hålträd skapas.

Blottade sand- och lerbottnar: Bibehållen areal på 1,7 ha. Viktiga strukturer och funktioner är; god vattenkvalitet, naturligt vattenutbyte, bottenarna blottas vid lågvatten och naturlig artsammansättning. Den för naturtypen karakteristiska artsammansättningen med rik botten- och epifauna, liksom de vanligt förekommande vadarfåglar är beroende av de strukturer och funktioner som utgör förutsättningarna för naturtypen. Vattenkvaliteten ska vara god och den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier ska vara försumbar. Främmande arter ska ej inverka negativt på artsammansättningen och variationen av arter genom ändrade konkurrensförhållanden eller smittspridning.

Stora grunda vikar och sund: Enligt miljökvalitetsmålet "Ingen övergödning" skall näringsförhållandena i kust och hav i ett generationsperspektiv i stort motsvara det som rådde under 1940-talet och tillförsel av näringsämnen skall inte orsaka någon övergödning. För Svensksundsviken gäller att försöka få tillbaka en vattenstatus med mindre halter av kväve- och fosforsalter jämfört med dagens värden. Arealen ska inte minska från 1 331 ha. Mängden undervattensvegetation bör öka till de nivåer som rådde under 1960-talet. Vattenmiljön ska erbjuda goda rast- och födosöksbetingelser för kustfåglar. Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer.

Skär och små öar i Östersjön: Bibehållen areal på 1 ha och vattenkvalitet som förhindrar vissa alger att etablera sig på öarnas strandlinjezon. Öarna ska lämnas utan mänsklig inverkan så långt som möjligt. Betesdrift på en eller flera av öarna medges dock i de fall detta skulle kunna bli aktuellt. Trädskiktet på de större öarna på sikt bör vara rikt på åldriga träd och död ved.

*** Havsstrandängar av Östersjötyp:** Arealen ska inte minska från dagens 128,1 ha. Nya områden är under restaurering och återupptas i hävd, ca 10-15 ha kan återskapas av denna naturtyp inom 10 år. Hävdformen kan vara bete eller slätter med efterbete. Ingen skadlig förnabildning får ske som på sikt konkurrerar ut hävdgynnad flora. Strandängarna ska vara i stort sett fria från träd och buskar. En blå bård mellan strandäng och vassar ska finnas längs merparten av gränsen mellan strandäng och vassbälte med undantag för partier som ansluter till öppet vatten eller fiskförande vattendrag. Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer. Populationerna av strandängshäckande fågelarter bör inte

minska jämfört med läget 2005.

Kalkgräsmarker (*viktiga orkidélokaler) nedanför trädgränsen: Arealen ska inte minska från dagens 3 ha. Hävdformen ska vara bete. Bevara eller nå relativt öppna betesmarker med endast mindre inslag av träd och buskar. Ingen skadlig förnabildning får ske som på sikt konkurrerar ut hävdgynnad flora. Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer.

***Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen:** Arealen ska inte minska från dagens 0,1 ha. Hävdformen ska vara bete. Bevara eller nå relativt öppna betesmarker med endast mindre inslag av träd och buskar. Ingen skadlig förnabildning får ske som på sikt konkurrerar ut hävdgynnad flora.

***Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen:** Arealen ska inte minska från dagens 29,1 ha. Hävdformen ska vara bete. Bevara eller nå relativt öppna betesmarker med endast mindre inslag av träd och buskar. Ingen skadlig förnabildning får ske som på sikt konkurrerar ut hävdgynnad flora. Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer.

Fuktängar med blåtåtel eller starr: Arealen ska inte minska från dagens 7,7 ha. Nya områden är under restaurering och återupptas i hävd, ca 10-15 ha kan återskapas av denna naturtyp inom 10 år. Hävdformen ska vara bete. Ängarna ska vara i stort sett fria från träd och buskar. Ingen skadlig förnabildning får ske som på sikt konkurrerar ut hävdgynnad flora. En blå bård mellan strandäng och vassar ska finnas längs merparten av gränsen mellan strandäng och vassbälte med undantag för partier som ansluter till öppet vatten eller fiskförande vattendrag. Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer. Populationerna av strandängshäckande fågelarter inte bör minska jämfört med läget 2005.

Trädklädd betesmark: Arealen ska inte minska från dagens 60,7 ha. Hävdformen ska vara bete, men kan även i lämpliga delar ersättas med slätter och efterbete. Ingen skadlig förnabildning får ske som på sikt konkurrerar ut hävdgynnad flora. Mängden äldre, ihåliga ekar ska bevaras eller ökas. Områdena ska innehålla mycket död ved. Majoriteten av den döda veden ska ha god ljusställgång. Ett artrikt buskskikt som formar buskage där nya ekar ska kunna etablera sig. En god förekomst av öppet växande, yngre ekar som kan utvecklas till grova hagmarksekar. Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer.

Pionjärvegetation på silikatrika bergytter: Arealen ska inte minska från dagens 16,6 ha. Hävdformen ska vara bete. Ingen skadlig förnabildning får ske som på sikt konkurrerar ut hävdgynnad flora. Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer.

***Västlig taiga och *Lövsumpskog:** Bibehålla arealen (49,7 resp. 1,2 ha) och öka andelen död ved i olika nedbrytningsstadier. I skogsområden, där förutsättningar finns för att inom relativt korta tidsperioder utveckla ett åldrigt trädskikt (utvecklas mot naturtyp/-erna), lämnas till fri utveckling med naturlig dynamik och naturliga störningar. Särskilt viktigt är här att förekomsten av grovgreniga tallar är god. Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer.

Beskrivning av arter/livsmiljöer

***Läderbagge:** Läderbaggen är knuten till äldre ihåliga lövträd med stora mängder mulm. I Sverige förekommer den främst i ek, men även i ask, lind, bok och andra träd som blir ihåliga. God solexponering påverkar mikroklimatet inne i hålträden. Läderbaggen föredrar träd som står fristående eller halvöppet och det är sällan man ser arten i helt slutna bestånd. Larven lever inne i stamhåligheternas mulm, där de gnager på den omgivande fastare döda veden. Arten kan stanna mycket länge i samma träd, vilket gör att stora mängder av de karaktäristiska exkrementerna efter hand ansamlas inuti träden. Larvutvecklingen sträcker sig över två till fyra år. Förpupningen sker under sommaren i en ganska fast kokong i stamhåligheterna. Den fullbildade skalbaggen lever upp till en månad och uppträder i juli och augusti inne i hålträden. Arten gynnas av betesdrift och plockhuggning eller motsvarande ingrepp som håller trädskiftet gles och luckigt, med god möjlighet för ljuskrävande träd som ek att utveckla mulmträd och att föryngras sig. Läderbagge har begränsad

spridningsbenägenhet och de flesta individer stannar under hela sin livstid i det träd där de kläckts. Individer som förflyttar sig upp till 190 m mellan träd har iakttagits. Om avstånden är längre mellan lämpliga hålträd får isoleringseffekten stor betydelse för artens förekomstsmönster.

Stora grunda vikar och sund: God vattenkvalitet. Naturlig vattenomsättning, som inte störs av byggnation, bryggor, muddring etc. Bottnens beskaffenhet varierar med olika sediment och substrat och stor variation i vegetation. Artrika bentiska växt- och djursamhällen. Vattenlevande fauna med hög individrikedom och produktivitet. Viktiga reproduktionslokaler för fisk.

Blottade sand- och lerbottnar: Grunda, sandiga och leriga bottnar som delvis blottas vid lågvatten. Dessa bottnar är ofta fria från makrovegetation men med stora mängder blågrönalger och kiselalger. Fintrådiga alger kan förekomma.

Naturtypen är viktig för änder och vadarfåglar, som söker föda i de grunda bottarna. Avgränsning mot strand är medelhögvattenstånd. Det lägsta lågvattenståndet avgränsar habitatet mot djupare vatten.

Skär och små öar i Östersjön: Naturtypen omfattar grupper eller enstaka mindre öar och skär i Östersjön. Öarna utgörs av urberg eller morän och är för det mesta trädlösa. Även anslutande undervattensvegetation ingår ner till den fastsittande makrovegetationens nedersta djuputbredningsgräns. Vegetationen på land är anpassad till torka, saltpåverkan och vindexponering. God vattenkvalitet. Ingen övergödning, så att bestånd av brun- och rödalger hålls intakta. Naturlig zoonering av vegetationen beroende på substrat och topografi. Naturliga effekter av isens rörelser. Många häckande fågelarter. Naturlig näringstillförsel orsakad av spillning från häckande fåglar. Förekomst av sälar.

*** Havsstrandängar av Östersjötyp:** Kontinuerlig hävd krävs för att bevara den karaktäristiska artsammansättningen. Här finns växter som är salttåliga, t.ex. salttåg, blåsklöver och arun-arter. Betespåsläpp bör ske efter det att de flesta strandängsfåglarna kläckt sina ungar i början av juni. Därefter är det viktigt att betessäsongen kommer igång medan lågvatten råder och vassvegetationen är smaklig för betesdjuren. Det är en fördel med förlängd betesperiod på hösten. Om stängsling är nödvändig måste denna ske en bra bit ut i vattnet så att betesdjuren kan hålla tillbaka vassvegetationen. Rikt fågelliv. God vattenkvalitet, även detta förutsättning för bete. Ingen tillförsel av handelsgödsel.

Kalkgräsmarker (*viktiga orkidélokaler) nedanför trädgränsen, *Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen, *Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen: Gemensamt för de tre naturtyperna är att de är öppna till halvöppna (max 30% krontäckning) som är rika på hävdgynnade växter. Kalkgräsmarkerna har ett tydligt inslag av kalkgynnade växter, medan gräset stagg är en karaktärsart i stagg-gräsmarkerna. Bete (alternativt slåtter och höbärgning) och röjning av igenväxningsvegetation är en förutsättning för bevarandet av naturtyperna. Skötseln utformad enligt objektets speciella natur- och kulturvärden. Områdets hävdhistoria bör i första hand vara vägledande för den fortsatta skötseln så att delområden med lång kontinuitet av slåtter även fortsättningsvis hävdas genom slåtter och en sedan lång tid betad mark fortsätter att betas. I naturtypen får inte förekomma gödsling (förutom från djur som betar), stödutfodring (utom det som eventuellt är tillåtet vid utsläpp på våren och före installning på hösten), dikning eller insådd av för naturtypen främmande arter.

Fuktängar med blåtåtel eller starr: Naturtypen består av fuktängar som har utvecklats genom kontinuerlig hävd ofta kombinerat med en vattenregim av översvämningar och ispåverkan. Områdets hävdhistoria bör vara vägledande för den fortsatta skötseln. Fuktängar är beroende av fortsatt skötsel i form av slåtter eller bete samt röjning av igenväxningsvegetation för att naturtypen skall kunna uppnå gynnsam bevarandestatus. Skötseln utformas enligt objektets speciella natur- och kulturvärden för fält-, busk- och trädskikt. För vissa varianter av naturtypen krävs återkommande översvämningar. I naturtypen får inte förekomma gödsling (förutom från djur som betar i objektet), stödutfodring (utom

det som eventuellt är tillåtet vid utsläpp på våren och före installning på hösten), kalkning, dikning eller insådd av för naturtypen främmande arter.

Trädklädd betesmark: Trädklädda betesmarker är en naturtyp som kan delas i två undergrupper, hagmarker med ett glest trädskikt av främst ek eller björk, samt betad skog där barrträd kan vara dominerande, båda typerna finns i Svensksundsviken. En förutsättning för gynnsam bevarandestatus är att det inte sker någon påtaglig minskning av arealen, eller av populationerna hos de typiska arterna (främst kärlväxter, svampar, lavar och insekter) i naturtypen. Fortsatt hävd i form av bete, är en förutsättning för många kärlväxter och marksvampar. En bedömning av markanvändningshistorik, beståndshistorik och hävdhistoria bör vara vägledande för den fortsatta skötseln. Både arterna och skötseln kan dock variera mellan olika delar av landet beroende på klimat, jordmån m.m.

Hagmarker: Vidkroniga träd, som växt upp i öppet solbelyst läge, måste även fortsättningsvis ha ljus och värme för att inte konkurreras ut. Många av de organismer som lever på dessa träd, t.ex. lavar och insekter minskar vid ökad beskuggning. Fältskiktet behöver ljus och fortsatt hävd för att inte grässvålen ska luckras upp och kärlväxterna utkonkurreras av skuggtåliga arter. För gynnsam bevarandestatus gäller: Ett bibehållet krontäcke av minst 30 % och max 75 %. Trädkontinuitet och inslag av gamla träd. Fortsatt hävd i form av bete. Det ska vara väl avbetat vid vegetationsperiodens slut. Solinsläpp till fältskiktet. Förekomst av blommande buskar av t.ex. hagtorn, slån och rosenbuskar ökar diversiteten och är hemvist för många fjärilar och andra insekter. Förekomst av substrat krävs för epifytiska lavar och svampar, samt för insekter: Gamla och/eller grova träd av olika trädslag för lavar, mossor och svampar. Död ved främst i form av, torrträd och hålträd, men även enskilda lågor m.m. av olika trädslag och i olika nedbrytningsstadier för bl.a. vedlevande insekter.

Pionjärvegetation på silikatrika bergytter: Naturtypen består av hållar med tunt och fläckvist förekommande jordtäcke (täcker max 50% av ytan). Många objekt i södra Sverige är förmodligen beroende av tillfälliga störningar, varav bete är den vanligaste i många fall. Bibehållet substrat, dvs ingen påverkan/åverkan på berget som sådant.

***Västlig taiga:** Många rödlistade arter är knutna till västlig taiga, vilket förutsätter att flera av punkterna nedan ska finnas för att arterna ska finnas kvar och öka i antal. Skoglig kontinuitet. En viktig förutsättning är en kontinuitet av träd där det har skapats en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning. Naturlig dynamik. Naturvärdena utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar, t.ex. stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand. Förekomst av substrat är en förutsättning för epifytiska lavar och svampar knutna till naturtypen, samt även för vedlevande insekter. Exempel på substrat: Död ved; grenar, torrträd, lågor m.m. i olika nedbrytningsstadier. Gamla och grova träd med dithörande barkstruktur. Gamla träd och lång trädkontinuitet är även viktigt för marklevande mykorrhizasvampar. Lövträd (speciellt gamla och/eller grova träd) av t.ex. asp, sälg och rönn är viktiga substrat, och dessutom viktiga som hålträd för fåglar. Buffertzoner.

***Lövsumpskog:** Lövsumpskogar finns på fuktig-blöt och näringsrik mark. Gran är ett vanligt inslag i lövsumpskogar, men andelen löv ska vara minst 50%. Kontinuitet av lövträd av varierande ålder inklusive gamla träd, samt träd av olika trädslag, främst klibbal, men även ask, asp samt gråal och glasbjörk kan förekomma. Förekomst av substrat är av största vikt i denna naturtyp för främst mossor, men även epifytiska lavar och svampar, samt för insekter och landmollusker. Exempel på substrat: Död ved; grenar, torrträd, lågor m.m. av olika trädslag och i olika nedbrytningsstadier. Gamla träd av olika trädslag. Förekomst av trädsocklar. Skogstypens naturvärden utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik vilket omfattar naturliga störningar, som t.ex. stormfällningar och insektsangrepp. Översilad eller genomsilad mark, (men även topogena typer förekommer.). Topografin i form av sänkor. Opåverkad hydrologi.

Hotbild - vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Svensksundsviken ingår i naturreservatet med samma namn, och rimligen bör hotbilden inom reservatets gränser vara av mindre hotfull art. Här följer trots detta möjliga hot, som naturreservatet inte fullt ut kan avvärja. Verksamheter i anslutning till eller en bit ifrån kan påverka i reservatet.

***Läderbagge:** Ett stort antal av de träd där läderbaggen förekommer hotas genom konkurrens från yngre lövträd. Denna typ av träd förekom tidigare i stor utsträckning ute i det öppna kulturbetslandskapet, en miljö som decimerats kraftigt p.g.a. ändrad markanvändning. På många lokaler är kontinuiteten av jätteträd bruten, vilket innebär att ersättningsträd saknas när den äldre generationens träd dör. På små lokaler löper läderbaggspopulationerna risk att dö ut genom slumpmässiga händelser, även om antalet lämpliga träd skulle hållas konstant. Eftersom många lokaler numer ligger långt från varandra är sannolikheten för återkolonisation liten eller obefintlig om populationen en gång försvunnit.

Stora grunda vikar och sund: Övergödning, vilket resulterar i minskat siktdjup, igenväxning och förändrad artsammansättning. Övergödningen orsakar även ökad sedimentation och syrebrist på bottenarna. Drivande algmattor, oftast bestående av fintrådiga alger. Även detta fenomen orsakas av övergödning, men algmattorna har ett antal sekundära effekter som att de ger upphov till syrgasbrist, utsöndrar gifter, hindrar fisk att söka föda samt hindrar ryggradslösa djur med planktoniska larvstadiet att bottenfälla. Utsläpp av olja och kemikalier. Exploatering. Muddringar. Störningar av fritidsbåtar. Strandnära skogsavverkningar. Avrinningen från land kan öka tillförseln av näringsämnen till vattnet.

Blottade sand- och lerbottnar: Viktiga strukturer och funktioner är god vattenkvalitet, naturligt vattenutbyte, att bottenarna blottas vid lågvatten och naturlig artsammansättning. Största hotet är dålig vattenkvalité i viken. Utsläpp av kemikalier, olja etc. är ett hot. På sikt kan vattenståndshöjningar påverka habitatets utbredning. Främmande arter kan påverka artsammansättningen. Ökad vattentemperatur riskerar att ändra artsammansättningen. Ökad mängd koldioxid i atmosfären och ökad temperatur orsakar försurning av havet. Det är ett hot mot en rad organismer, men framförallt alla marina arter som har ett yttre eller inre skelett av kalk, som många växt-planktonarter, kräftdjur och musslor.

Havsstrandängar av Östersjötyp, Kalkgräsmarker (*viktiga orkidélokaler) nedanför trädgränsen, *Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen, * Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen, Fuktängar med blåtåtel eller starr och Pionjärvegetation på silikatrika bergytter:

- Upphörd hävd.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan.
- Tillskottsutfodring (förutom kort period vår och höst) ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Skogsbruk i anslutning till objektet: virkestransporter eller körning med andra tyngre fordon kan skada för naturtypen viktiga markförhållanden, samt leda till förändrad hydrologi.
- Exploatering för samhällsbyggande av olika former kan vara ett hot.

Trädklädd betesmark: Förutom som ovan kan tillkomma:

- Luftföroreningar, främst bilavgaser från angränsande större vägar, kan utarma den känsliga epifytfloran av lavar och svampar som är knutna till gamla grova ekar.

Skär och små öar i Östersjön: Övergödning, vilket resulterar i minskat siktdjup och förändrad algzonering samt påväxt av fintrådiga grönalger på brunalger. Övergödningen resulterar även i syrebrist på bottenarna. Utsläpp av olja och kemikalier. Svall från fartyg. Förekomst av mink. Förekomst av

skarvkolonier.

***Västlig taiga och *Lövsumpskog:** Vissa former av produktionsinriktat skogsbruk i anslutning till ett område kan vara ett hot gynnsam bevarandestatus. Fragmentering leder till minskad kontakt mellan områden, brist på genflöde mellan populationer samt kanteffekter i små objekt. Luftföroreningar och ökat kvävenedfall kan utarma den känsliga epifytfloran av lavar och svampar samt förändra näringsstatus och artsammansättning i fältskiktet. Viss andel av dessa habitat är inte strikt skyddad genom reservatsföreskrifterna. I dessa områden krävs dock länsstyrelsen tillstånd för skogsbruksåtgärder och gynnsam bevarandestatus kan därmed säkerställas genom villkor i tillstånd. Om pågående markanvändning avsevärt försvåras har markägaren rätt till ersättning.

Bevarandestatus idag

Svenssundsviken:

Arter och habitat	Trend i Svenssundsviken +=OK, - = ej OK, ?=okänt
1140 Blottade sand – och lerbottnar	+
1160 Stora grunda vikar och sund	-
1620 Skär och små öar i Östersjön	+
1630 *Havsstrandängar av Östersjötyp	+
6210 Kalkgräsmarker (*viktiga orkidélokaler) nedanför trädgränsen	+
6230 *Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen	+
6270 *Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen	+
6410 Fuktängar med blåtåtel eller starr	+
8230 Pionjärvegetation på silikatrika bergytter	+
9010 *Västlig taiga	+
9070 Trädklädd betesmark	+
9080 *Lövsumpskog	+
*Läderbagge	?

För samtliga + gäller trenden inom dagens utbredning. Det är inte likhetstecken med att denna utbredning är en långsiktig uthållig och gynnsam areal, ofta är naturtyperna för små för att långsiktigt klara av att bevara sina arter och sina strukturer och funktioner.

Nationellt/internationellt:

***Läderbagge:** Läderbagge är utbredd från Skåne till Uppland och Västmanland. Den är även funnen i våra nordiska grannländer och i Baltikum, samt i Mellan- och Sydeuropa. Sverige härbärgerar en avsevärd del av den samlade Västeuropeiska populationen. De flesta fyndplatserna ligger i sydöstra Sverige. Levande skalbaggar är påträffade på ca 100 lokaler under sen tid, men på många av dessa är populationerna mycket individfattiga och arten finns bara kvar i ett eller ett par träd. På ytterligare lokaler är endast exkrementer och rester av djur påträffade. Antalet grova exponerade hålträd, ofta i gamla naturbetesmarker, parker och alléer, har minskat kontinuerligt. På många platser finns ett hundraårigt glapp i åldersfördelningen av lämpliga träd, vilket gör att framtiden kan te sig ganska dyster för arten. Utan biotopvårdande åtgärder kommer många av de mindre populationerna med all sannolikhet att försvinna. Länsförekomst i (AB?), C, D, E, F, G, H, K, M, (N?), O, T och U län. Läderbagge är rödlistad i Sverige som Sårbar (VU). Läderbaggen är en prioriterad art i habitatdirektivet, vilket kräver en relativt hög ambitionsnivå när det gäller bevarandemålsättningen. Detta understryks även av det stora antal nationellt rödlistade arter (främst skalbaggar) som har samma habitatkrav som läderbaggen. Ett åtgärdsprogram för läderbagge finns vilket omprövas 2003. Även ett åtgärdsprogram för skyddsvärda träd i kulturlandskapet är under framtagande och relevant för arten.

Stora grunda vikar och sund: De grunda vikarna är rika miljöer för både fisk och fåglar och påminner om inlandets fågelsjöar. Strandområdena hyser ofta vassar och strandängar. Gränsdragningen mellan denna naturtyp och 1650 Smala vikar i Östersjön kan vara svår. Övergödningseffekterna i stora grunda vikar och sund är kraftiga i vissa områden, vilket påverkar artsammansättningen negativt.

Gemensamt för många fodermarker är att de har minskat kraftigt de senaste 50-150 åren pga ändrad markanvändning eller upphörd hävd. Inom det nuvarande miljö- och landsbygdsprogrammet hävdas ca 6 000 ha ängsmark och ca 400 000 ha betesmar i Sverige varav 40 000 ha betesmarker och 350 ha ängar i Östergötland.

Blottade sand och lerbottnar: Denna naturtyp är mycket ovanlig i Östergötland och arealen i Svensksundsviken är mycket liten. Utvecklingen i Sverige bedöms som stabil.

*** Havsstrandängar av Östersjötyp:** Denna naturtyp finns sparsamt representerad i Sverige och minskar på grund av upphörd beteshävd. I den nyligen avslutade Ängs- och betesinventeringen noterades ca 670 ha i Östergötland.

Kalkgräsmarker (*viktiga orkidélokaler) nedanför trädgränsen: I ängs- och betesinventeringen noterades ca 600 ha i Östergötland.

***Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen:** I ängs- och betesinventeringen noterades ca 200 ha i Östergötland.

***Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen:** I ängs- och betesinventeringen noterades ca 7000 ha i Östergötland.

Fuktängar med blåtåtel eller starr: De äldre typerna av fodermarker, ängar och betesmarker, som tidigare varit dominerande både arealmässigt och ekonomiskt har fått minskad ekonomisk betydelse. Särskilt slåtterängarna har nästan helt och hållet utgått ur jordbruksproduktionen. Av den ängsareal som fanns för hundra år sedan återstår endast en ytterst liten rest. Bland annat undertypen ”kalkfuktäng” är sällsynt och har mycket högt skyddsvärde. Den är vanligast på Öland och inom delar av Skåne samt i Västergötland och Östergötland. I ängs- och betesinventeringen noterades ca 1600 ha i Östergötland.

Trädklädd betesmark: Betade skogar och hagmarker har ofta mycket höga naturvärden, knutna till både fältskikt och trädskikt. Detta gäller kanske fr.a. ekhagar i södra Sverige som är bland de mest artrika miljöer som finns i svensk natur. Hagmarker med främst ek är en karaktärsbiotop för den södra och sydöstra delen av boreal region. Östergötland har ett stort ansvar tillsammans med bl.a. Kalmar-, Blekinge-, Kronobergs-, Södermanlands-, och Stockholms län. (Ekhagmarker med jätteekar är också en viktig biotop för habitatdirektivarterna läderbagge och hålträdklokrypare). Hur mycket som totalt finns i landet är osäkert, fr.a. vad gäller betade skogar med höga naturvärden, men en uppskattning är att det finns ca 50 000 ha, enligt ängs- och betesmarker i Sverige. Däribland finns ekhagar 4800 ha, björkhagar 7400 ha, blandlövhagar 13 000 ha, annan träd- och buskbärande hage 12500 ha och betad skog 11500 ha. I ängs- och betesinventeringen noterades ca 4400 ha i Östergötland (då ingår alla typer av trädklädda betesmarker).

Pionjärvegetation på silikatrika bergsytter: Relativt vanlig typ, förekommer i hela landet. Är dock ofta stadd i igenväxning och uppträder som inslag i andra habitat i mix med bergsytter, berg i dagen, klippskrevor o dyl. I ängs- och betesinventeringen noterades ca 80 ha i Östergötland, men mörkertalet är troligen högt.

Skär och små öar i Östersjön: Denna naturtyp finns rikligt representerad i Östersjön. Det rörliga friluftslivet kan dock orsaka kraftigt slitage på den känsliga vegetationen och orsaka störningar för framför allt sent häckande fåglar, till exempel svärta. Övergödningseffekterna i havet påverkar brun- och rödalgsbältena negativt.

***Västlig taiga:** Som tidigare beskrivits är naturvärdena kopplade till naturlig gammal skog med lång skogskontinuitet, gamla träd och död ved, samt även till brandfält och yngre naturliga successionsstadier. Flera organismgrupper finns representerade bland de karaktärsarter och rödlistade

arter som förekommer i naturtypen; insekter, lavar, svampar och mossor. Denna mycket heterogena naturtyp finns spridd i hela den boreala delen av landet. De största arealerna finns i Norrlandsläna och där finns även mycket av de största naturvärdena, även om områden med höga naturvärden finns i hela landet. Naturvärden kopplade till granskog är speciellt riktade mot nordboreal region, men finns även i sydboreal. Tallskogar, brandfält och triviallövskogar har olika artsammansättning beroende på var i landet de ligger och kan därför ha höga naturvärden i hela den boreala regionen. Vissa trakter i fr.a. delar av Norrbotten, Västerbotten och Västernorrland, samt i bl.a. Orsa finnmark och nere i sydöstra Kalmar län har en mer påtaglig brandkontinuitet. Västlig taiga är ett svensk-finskt tillägg och Sverige/Finland har därmed ett särskilt ansvar för naturtypen inom EU. Historiskt sett är förlusten av västlig taiga mycket stor och endast några få procent återstår (ca 3 % av 21 milj. ha) i boreal region. Produktionsskogsbruket är det största hotet mot naturtypen och dess naturvärden. Bristen på död ved, gamla träd och brandfält leder till en utarmning av artstocken och utdöendet av arter ligger inte i fas med den kvarvarande arealen. Mycket tyder på att flera arter endast lever kvar i restpopulationer som kommer att dö ut inom en snar framtid. Det är därför av stor vikt att så mycket som möjligt av naturtypen undantas skogsbruket. Avsaknaden av brand är också ett problem för naturtypens naturliga dynamik och artinnehåll.

***Lövsumpskog:** Det är svårt att avgöra den nationella bevarandestatusen då sumpskogarna ofta förekommer insprängt bland andra skogstyper. Då är de dessutom ett viktigt inslag som väsentligt höjer ett områdes naturvärde. Med tanke på den historiska förlusten av naturskogar inom inte minst 9010 – västlig taiga, så kan man anta att även 9080 minskat avsevärt. I södra Sveriges lövskogstrakter kan våtmarksmiljöer intas av klibbalkärr. Största hotet är fortfarande ett storskaligt skogsbruk. Dagens sumpskogar bör bevaras med naturvårdshänsyn inom skogsbruket, men även intilliggande avverkningar innebär ett hot mot gynnsam bevarandestatus, då hydrologin och luftfuktigheten kan förändras. Ca 15 - 20 000 ha lövsumpskogar finns i landet och fördelas främst på skogar med klibbal, ask och asp i södra och mellersta Sverige samt gråal och glasbjörk längre norrut.

[Blekinge län - K](#)
[Dalarnas län - W](#)
[Gotlands län - I](#)
[Gävleborgs län - X](#)
[Hallands län - N](#)
[Jämtlands län - Z](#)
[Jönköpings län - F](#)
[Kalmar län - H](#)
[Kronobergs län - G](#)
[Norrbottnens län - BD](#)
[Skåne län - M](#)
[Stockholms län - AB](#)
[Södermanlands län - D](#)
[Uppsala län - C](#)
[Värmlands län - S](#)
[Västerbottens län - AC](#)
[Västernorrlands län - Y](#)
[Västmanlands län - U](#)
[Västra Götalands län - O](#)
[Örebro län - T](#)
[Östergötlands län - E](#)

Sverigekarta från www.lansstyrelsen.se

Bevarandeåtgärder - med tidsplan

Reglering av skydd och skötselåtgärder

Naturmiljöerna i Svenssundsvikens Natura 2000-område sköts inom ramen för naturvårdsförvaltningen av naturreservatet Svenssundsviken. Nytt beslut och skötselplan för reservatet antogs 2015.

Odlingslandskapspräglade delar av reservatet (främst inom naturtyperna Havsstrandängar – 1630, Trädklädda betesmarker - 9070, silikatgräsmarker - 6210, stagg-gräsmarker - 6230, silikatgräsmarker – 6270, fuktängar – 6410 kan komma att skötas med medel från EUs miljöstöd. Miljöstödsreglerna ändras emellanåt och kan i vissa fall ha krav som står i motsättning till Natura 2000-kraven. Natura 2000-naturtyperna måste dock skötas i syfte att målen med Natura 2000-området uppnås.

I många delar av Natura 2000-området/naturreservatet Svenssundsviken, på privatägd mark, finns strandskogar med höga naturvärden vilka skyddas av Natura 2000-bestämmelserna, men där ingen intrångsersättning betalats från staten för att markägaren kan hindras i sitt brukande av skogen (skogsnaturtyperna 9010, 9080 samt naturtypen Trädklädd betesmark, 9070). I det fall markägaren planerar huggningar eller röjningar i sådana områden, kan dessa strida mot Natura 2000-bestämmelserna. Dessa områden ingår på beslutskartan till naturreservatet som tillståndspliktiga för skogsbruksåtgärder. Det innebär att Länsstyrelsen efter att markägaren beskrivit åtgärderna, måste avgöra om dessa är förenliga med Natura 2000-bestämmelserna. Om åtgärderna inte kan utföras så som markägaren önskar och denne då förlorar ekonomiskt, har markägaren rätt att få s.k. intrångsersättning från staten. Det innebär att en naturreservatsföreskrift som förbjuder eller begränsar skogsbruksåtgärder införs för det aktuella området. Markägaren får samtidigt ersättning som ett engångsbelopp, vilket för närvarande (2015) beräknas utifrån 125% av fastighetens värdeminskning som följd av begränsningar i markanvändningen.

Fornlämningar som förekommer i området (kända och okända) är skyddade enligt Kulturminneslagen.

Bevarandeåtgärder utanför avgränsningen av Natura 2000-området regleras bl.a. inom ramen för det vattendirektivsarbete som pågår i länet. Åtgärder inom vikens tillrinningsområde bör här ges särskild prioritet.

Alla fåglar är fredade (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.

Förutsättningar för förvaltningsåtgärder

Som framgår under rubrik ovan ”Om verksamheter och åtgärder som kan påverka Natura 2000-området” så behövs inget tillstånd för åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötsel och förvaltning av Natura 2000-områdets bevarandevärden.

Bevarandeåtgärder

Bevarandeåtgärder som krävs för att bevarandemålen med Natura 2000-området ska uppnås redovisas i skötselplanen för naturreservatet. Utförandet av åtgärderna sker genom naturvårdsförvaltningen av reservatet. Utöver åtgärder inom Natura 2000-området/naturreservatet pågår arbete med att tillrinnande vattendrag ska ha god status enligt Vattendirektivet. Som tillägg vad gäller ekmiljöerna vid Bråborg, där det finns ett 20-tal så kallade mulmholkar uppsatta, kan nämnas att dessa kräver ett visst underhåll i form av påfyllning av spån och löv samt underhåll av själva holken, byggd av ekvirke.

Uppföljning av bevarandemålen

Uppföljning av naturtyperna och arterna i Svenssundsvikens Natura 2000-område sker inom ramen för nationell och regional uppföljning av naturtyper i Natura 2000-områden. Förutom den ordinarie uppföljningen av Natura 2000-området och naturreservatet, sker vid Svenssundsviken en viss dokumentation av fågellivet genom Fågelklubben i Norrköping. Dokumentation främst genom artportalerna.

FÅGELDELEN

I Natura 2000-databasen registreras en mängd fågelarter, både häckande, rastande som övervintrande. I kommande text berörs de fågelarter som häckar eller rastar i stort antal av sin population.

Bevarandemål

Bivräk: Målsättningen bör vara att hejda den fortgående minskningen som observerats under en lång tidsperiod och att på sikt återfå en populationsstorlek som är i närheten av den som var under 1960- och 1970-talet (minst 10 000 par). För att detta skall lyckas måste åtgärder genomföras såväl inom landet som internationellt. Svenssundsviken bör hysa minst ett häckande par. Som rastlokal bör Svenssundsviken erbjuda föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler.

Blåhake: Det häckande beståndets storlek får inte uppvisa några tecken på dramatisk minskning och arten skall påträffas regelbundet inom hela sitt utbredningsområde. Som rastlokal bör Svenssundsviken erbjuda föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler.

Blå kärrhök: Målsättningen bör vara att bevara en livskraftig population i Sverige och att arten med tiden erhåller samma utbredning och populationsstorlek som vid 1900-talets mitt. Den sammanlagda populationen söder om Dalälven bör inte något år understiga 40 individer, spridda över tio län. Som rastlokal bör Svenssundsviken erbjuda föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler.

Brun kärrhök: Målsättningen bör vara att bevara en livskraftig population i Sverige (minst 1 500 par), spridd i hela sitt utbredningsområde. Svenssundsviken bör hysa minst två häckande par. Som rastlokal bör Svenssundsviken erbjuda föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler.

Brushane: Målsättningen är att det skall finnas ett häckande bestånd av brushane i hela landet. I södra Sverige ska alla lokaler som hyst häckande brushane efter 1950 ges en sådan bevarandestatus att de framgent kan hysa häckande brushane. Det sydliga beståndet ska uppgå till minst 1 500 par, varav huvuddelen på Öland och Gotland. Svenssundsviken bör hysa minst ett häckande par. Som rastlokal bör Svenssundsviken erbjuda föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler.

Fiskgjuse: Målsättningen bör vara att den svenska populationen ej minskar, dvs. att vi inom landets gränser även fortsättningsvis har ett bestånd på minst 3 500 par, spridd över hela sitt utbredningsområde. Som födosökslokal bör Svenssundsviken erbjuda föda för minst tio individer årligen.

Fisktärna: Fisktärnan häckar i samtliga svenska län. Det svenska beståndet beräknas uppgå till 20 000

till 25 000 par, vilket motsvarar ungefär 1/10 av det europeiska beståndet. Beståndsutvecklingen är svårtolkad. Resultat från häckfågeltaxeringen tyder på att beståndet idag ligger på en lägre nivå än under senare delen av 1970-talet och början av 1980-talet. Mellanårsvariationerna är emellertid stora. Svenssundsviken bör hysa minst 20 häckande par. Som rastlokal bör Svenssundsviken erbjuda föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler.

Grönbena: Målsättningen bör vara att det skall finnas förutsättningar för ett häckande bestånd av grönbena i hela landet. Tillbakagången söder om Dalälven måste hävas: ett bestånd om minst 3 000 häckande par är här ett rimligt mål. Inga långsiktiga förändringar i utbredning eller numerär bör tillåtas i norra och mellersta Sverige. Som rastlokal bör Svenssundsviken erbjuda föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler.

Höksångare: Målsättningen är att det skall finnas förutsättningar för ett häckande bestånd av höksångare längs Östersjökusten från Skåne till Roslagen samt längs hela Västkusten från nordöstra Skåne upp till norska gränsen. Sverige bör kunna hysa minst 1 000 par, varav huvuddelen på Öland, Gotland och Sörmlands och Stockholms skärgårdar. Svenssundsviken bör hysa minst ett häckande par.

Jorduggla: Målsättningen är att det finns ett häckande bestånd av jorduggla i hela landet förutom i de högalpina delarna av fjällkedjan (ovanför lavbältet). Utsträckt över en längre period bör beståndet i genomsnitt inte understiga 5 000 par, varav huvuddelen i Norrlands skogs- och myrland. Som rastlokal bör Svenssundsviken erbjuda föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler.

Ljungpipare: Målsättningen är att det ska finnas förutsättningar för häckning av ljungpipare i hela landet. Sverige bör kunna hysa minst 70 000 par, varav huvuddelen i fjälltrakterna. Det sydliga beståndet måste öka. På Öland bör målet vara minst 2 000 par, på Gotland oförändrat minst 50 par, på Sydsvenska höglandet (M, H, G, F, N och O län) minst 1 500 par, Bohuslän och Dalsland, minst 300 par, Värmland minst 400 par och Västmanland cirka 100 par. Det är önskvärt med habitatförbättrande åtgärder så att arten kan återkomma som häckfågel till D, AB och C län. Som rastlokal bör Svenssundsviken erbjuda föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler.

Myrspov: För att nå en gynnsam bevarandestatus krävs att populationen överstiger drygt 500 häckande par, men detta kan vara ett svåruppnått mål med tanke på de svenska förekomsternas geografiska belägenhet i utkanten av det sammanhängande häckningsområdet (randpopulation). Som rastlokal bör Svenssundsviken erbjuda föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler.

Rördrom: Målsättningen bör vara att den svenska populationen i genomsnitt överstiger 500 par och att arten är spridd inom hela sitt utbredningsområde. Svenssundsviken bör hysa en till två häckande par.

Salskrake: Målsättningen bör vara att upprätthålla en livskraftig häckfågelpopulation i Sverige. Som en riktlinje bör gälla att beståndet ej bör få understiga 500 häckande par och att utbredningsområdet bibehålls. Som rastlokal bör Svenssundsviken erbjuda föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler.

Silvertärna: Målsättningen bör vara att det framledes finns ett häckande bestånd av silvertärna inom hela det nuvarande befintliga häckningsområdet i landet. Beståndet får ej minska i numerär, inte heller får arten försvinna från områden där den häckar idag. Som rastlokal bör Svenssundsviken erbjuda

föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler.

Skräntärna: Målsättningen bör vara att det även fortsättningsvis skall finnas förutsättningar för ett starkt häckande bestånd av skräntärna i Östersjöområdet. Ett viktigt medel för att uppnå det målet är se till att samtliga kända och tänkbara häckningsplatser ges en god bevarandestatus. Med tanke på artens rörlighet är det svårt att ange siffror för det svenska beståndets storlek, men ett minimum för ett långsiktigt stabilt bestånd i hela Östersjön bör vara minst 2 000 par. För att nå en gynnsam bevarandestatus i Sverige måste beståndet öka till minst 1 000 par. Artens utbredning enligt ovan får dessutom inte minska. Ej heller bör antalet häckningslokaler få minska. Arten bör finnas kvar på minst 90 % av sina häckningslokaler från ett år till nästa och bör dessutom lyckas med häckningen på minst 75 % av häckningsplatserna. Arten förekommer i Svensksundsviken mest frekvent i april – maj, innan häckningen och den har en ökande trend i området. För Svensksundsviken är målsättningen att goda födosöks- och rastmöjligheter finns och att arten fortsätter utnyttja området som resurs.

Smalnäbbad simsnäppa: Målsättningen är att det ska finnas förutsättningar för ett häckande bestånd av smalnäbbad simsnäppa i hela dess nuvarande utbredningsområde, inklusive skärgårdsområden och det kustnära skogslandet i Norr- och Västerbotten. Sverige bör kunna hysa minst 25 000 par, varav huvuddelen i AC och BD län. Som rastlokal bör Svensksundsviken erbjuda föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler.

Spillkråka: Målsättningen är att det skall finnas ett häckande bestånd av spillkråka i hela landet nedanför fjällkedjan. Sverige bör kunna hysa minst 40 000 par, varav huvuddelen i de södra och mellersta delarna av landet. Svensksundsviken bör hysa minst två häckande par.

Storlom: En målsättning bör vara att bevara den svenska populationen i åtminstone dess nuvarande storlek och utbredning. Ingen påtaglig minskning av populationen bör ske i något län. Som rastlokal bör Svensksundsviken erbjuda föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler.

Sångsvan: Målsättningen är att vi upprätthåller en livskraftig häckfågelpopulation om minst 5 000 par, utbredd över hela landet. Som rastlokal bör Svensksundsviken erbjuda föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler.

Trana: Målsättningen bör vara att bevara det nuvarande starka tranbeståndet med häckande par i samtliga svenska landskap. Som rastlokal bör Svensksundsviken erbjuda föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler

Törnskata: Målsättningen skall vara en långsiktig beståndsstorlek på minst 50 000 par, varav huvuddelen i jordbrukslandskapet. Utbredningsområdet skall förbli oförändrat. Svensksundsviken bör hysa minst tio häckande par.

Vitkindad gås: Målsättningen bör vara att Sverige upprätthåller en population i landet om minst 5 000 häckande par, spridda inom utbredningsområdet enligt ovan. Dessutom bör tillses att lämpliga rastlokaler bibehålls intakta, vilket bl.a. fordrar fortsatt strandängsbete. Svensksundsviken bör hysa minst 5 häckande par. Som rastlokal bör Svensksundsviken erbjuda föda och skydd så att lokalen årligen används för artens flytt mellan andra häckningslokaler och övervintringslokaler.

Ängshök: För landet som helhet bör eftersträvas ett häckande bestånd om minst 150 par, spridda i utbredningsområdet. För att erhålla gynnsamt bevarandestatus krävs ett bestånd om drygt 500 par, vilket förmodligen är omöjligt att uppnå. Svensksundsviken bör hysa minst ett häckande par.

Beskrivning av fåglarna och deras miljöer

Bivråk: Bivråken häckar med de högsta tätheterna i högproduktiva skogsområden. I södra Sverige är den optimala miljön ett småbrutet blandskogslandskap i närheten av en sjö eller något vattendrag. Förekomsten av äldre och luckrika skogsbestånd, gärna omväxlande med naturbetesmarker och med ett stort inslag av bryn, gynnar förekomsten av getingar vars larver bivråken föder upp sina ungar med. Förekomst av äldre skog rik på lövträd och med närhet till fuktskog, kärr och andra våtmarker är fördelaktigt under försommaren då de gamla fåglarna till stor del livnär sig på småfågelungar (bl.a. trastar), men även av grodor och troligen till viss del även av humlelarver och -puppor. I äldre tid torde kombinationen av fuktskog, skogsbete och hagmarker ha utgjort mycket viktiga miljöer. Andelen barrskogshäckningar ökar av lättförståeliga skäl norrut i landet. Bindningen till högproduktiva marker består emellertid, eller kanske rent av förstärks något i norra Sverige där arten oftast uppträder i anslutning till skogsimpediment på gammal jordbruksmark eller i rik ängsgranskog. Spridningsförmåga: Aktivitetsområdena är normalt mycket stora; under försommaren födosöker de gamla fåglarna mestadels inne i skogarna inom en areal av cirka 25-50 km². Under senare delen av sommaren födosöker fåglarna över betydligt större ytor, i många fall upp emot eller över 100 km², varvid getingrika lokaler besöks av bivråkar från ett flertal revir. Bivråken övervintrar i tropiska Västafrika, norr om Ekvatorn.

Blåhake: Tillgång till lämpliga häckningsmiljöer i form av fjällbjörkskog och områden med täta videsnår. Spridningsförmåga: Arten hävdar revir och rör sig då inom ett område i storleksordningen 1 ha. Blåhaken övervintrar i södra Asien. Skandinaviska blåhakar flyttar i mindre omfattning även till Afrika.

Blå kärrhök: Blå kärrhök bygger alltid sitt bo på marken i öppen terräng av olika karaktär; på myrar, hyggen, i kraftledningsgator, kärr eller på hedar, men även i vass samt i unga barrskogsplanteringar, i vide- eller björksnår eller t.o.m. i sädesfält. Födan utgörs av fåglar och smågnagare som den fångar i öppen terräng, allt ifrån hygge och myr till åker och äng. Biotopvalet under övervintringen utgörs av öppna, trädfria marker som t.ex. åkrar, ängar, hedar, våtmarksområden. Spridningsförmåga: Arten jagar under häckningstiden över arealer i storleksordningen 25-50 km². De svenska blåhökarna övervintrar i Västeuropa från södra Skandinavien till Medelhavsområdet. Ett mindre antal fåglar övervintrar i Nordafrika.

Brun kärrhök: Bruna kärrhöken är starkt knuten till vassrika eutrofa slättsjöar, men finns även i andra typer av sjöar. En förutsättning för häckning är att det finns tillgång på tät gammalvass eller liknande vegetation att bygga boet i. Arten kräver tillgång på lämpliga bytesdjur vid häckningslokalen och i dess omgivning. Jaktutflykter över åkermark kan utsträckas åtskilliga kilometer från bopplatsen. Födan utgörs av sorkar, grodor, fågelungar etc., ibland även ägg, fisk och kadaver. Spridningsförmåga: Under häckningstiden jagar bruna kärrhöken över arealer i storleksordningen 10–30 km². Arten övervintrar i Medelhavsländerna och i tropiska Afrika.

Brushane: Brushanen häckar i Sverige i två helt olika typer av miljöer, med olika ekologiska krav och populationsutveckling. Det sydliga beståndet kräver tillgång på lämpliga häckningsmiljöer i form av hävdade strandängar. I bra häckningsmiljöer finns en mosaik av gräs- och starrmarker, öppna dy- och jordtytor och grunda vattensamlingar. Det nordliga beståndet kräver tillgång på lämpliga häckningsmiljöer i form av våta myrmarker, framför allt relativt lågväxta, fuktiga till blöta gräs- och starrängar. Hanarna spelar på gemensam plats, företrädesvis på låga upphöjningar i terrängen. Som rastlokaler utnyttjas öppna områden med grunt vatten och sandiga eller gytjiga bottnar, men även översvämmade åker- eller betesmarker. Spridningsförmåga: Under häckningen rör sig fåglarna inom ett begränsat område, gissningsvis någon km². Det skandinaviska beståndet övervintrar främst i Afrika söder om Sahara (Sahelzonen).

Fiskgjuse: Fiskgjusen är helt beroende av tillgång till öppet vatten inom sitt hemområde (havsmiljö, insjöar, älvar, åar) eftersom födan nästan uteslutande består av fisk. Den fångar endast ytligt gående fisk, ned till maximalt en halv meters djup. Fiskgjusen fiskar i såväl eutrofa som oligotrofa sjöar liksom i större vattendrag och i grundare kustområden. Jaktframgången kan dock minska avsevärt om vattnet är alltför grumligt. I områden med enbart oligotrofa sjöar kan sämre tillgång på fisk medföra lägre reproduktion bl.a. beroende på att gjusarna måste jaga över större arealer (längre bort från boplatsen). Fiskgjusen är beroende av lämpliga träd för sitt bobygge. Det vanligaste trädslaget är tall (=90%) där det stora risboet byggs i toppen av plattkronade, kraftiga träd, så att utsikt fås över omgivningen. Enstaka bon kan placeras i kraftledningsstolpar, stora torn eller på stora stenar i sjöar och vattendrag. Fiskgjusen är ofta störningskänslig vid boplatsen. Spridningsförmåga: Fiskgjusen kan jaga upp till någon mil från boplatsen. Flyttar mellan Sverige och Västafrika söder om Sahara.

Fisktärna: Fisktärnan behöver tillgång på fiskrika sjöar och/eller grunda kustområden samt störningsfria häckningsplatser. För att större kolonier ska kunna etableras krävs rovdjursfria områden; framför allt mink och räv bör hindras på häckningsplatserna. Spridningsförmåga: Under häckningen födosöker fisktärnorna inom ett område i storleksordningen 1-5 km². De nordiska fisktärnorna övervintrar huvudsakligen längs kuststräckan mellan Västafrika och Godahoppsudden.

Grönbenan: Grönbenans lämpliga häckningsmiljöer utgörs av sankade stränder längs sjöar och vattendrag samt på fuktiga/våta gräs- eller starrbevuxna myrar. Arten kräver tillgång på öppet vatten och dyga stränder. Den är särskilt vanlig i områden med flarkmyrar. De högsta tätheterna hittar man i stora sammanhängande våtmarkspartier, men arten häckar regelbundet även vid mindre skogsomgärdade myrar. Under flyttningen påträffas grönbenan både längs kusten samt vid olika inlandsvåtmarker av öppen karaktär. Spridningsförmåga: Grönbenan hävdar revir och rör sig då inom ett område i storleksordningen 1-5 km².

Höksångaren: Höksångaren håller främst till i buskrika naturbetesmarker, på alvarmark, strandängar och skärgårdsöar. Arten föredrar områden med stora och täta buskage av en, hagtorn, nypon, slån och ölandstok. I reviren bör dessutom finnas enstaka överståndare, t.ex. högväxt björk, rönn eller oxel, som utnyttjas som sångplatser och under födosöket. Höksångaren häckar ofta i direkt anslutning till områden med häckande törnskata. Detta kan delvis bero på arternas likartade biotopval, men det finns även uppgifter som tyder på att höksångaren aktivt söker sig till törnskaterevir för att dra nytta av denna arts aggressiva försvar av reviret. Höksångaren gynnas förmodligen av rik förekomst av bärande och blommande buskar med därmed följande rik insektsförekomst. Spridningsförmåga: Arten hävdar revir och rör sig då inom ett område i storleksordningen 1 till 2 ha. Höksångaren övervintrar i östra Afrika.

Jorduggla: Tillgång på lämplig föda i form av sork och andra smågnagare. Arten är knuten till områden med större sammanhängande ytor öppna mark. Vanliga häckningsmiljöer är myrar och hedar, kalhyggen, kraftledningsgator, strandängar samt stora områden med permanenta ängsmarker eller extensivt bete i jordbrukslandskapet. Häckar även sällsynt i skärgårdsmiljö. Spridningsförmåga: Under häckningen jagar arten över arealer i storleksordningen 5–25 km². Jordugglan övervintrar i västra och sydvästra Europa samt norra Afrika.

Ljungpiparen: Ljungpiparen häckar huvudsakligen i fyra olika miljöer. I norra Sverige är det en karaktärsart på fjällhedar och lokalt även på större, trädlösa myrar. I södra Sverige finns ett tynande bestånd på trädlösa högmossar, samt ett tämligen starkt bestånd på Ölands alvar. Gemensamt för de olika populationerna är kraven på stora öppna områden, med låg och gärna något gles växtlighet. Arten kräver stora sammanhängande öppna områden. Ljungpiparen är ytterligt sällsynt när den sammanhängande arealen öppna mark understiger 15 ha. Överstiger den öppna arealen 30 ha uppträder arten tämligen regelbundet, men det är först när den sammanhängande arealen öppna mark är större än 90 ha som arten finns på alla mossar. De häckande fåglarna utnyttjar gärna närliggande åkrar under

födosöket. I övervintringsområdet uppehåller sig ljungpiparen på öppna jordbruksområden. Spridningsförmåga: Arten hävdar revir och rör sig då huvudsakligen inom ett område i storleksordningen 15-30 hektar. Ljungpiparen övervintrar huvudsakligen i västra och sydvästra Europa.

Myrspov: Myrspoven behöver tillgång till lämpliga häckningsmiljöer i form av öppna, gärna lite fuktiga hedar i lågfjällsområden. Arten kan i lämpliga områden häcka i glesa kolonier. Tillgång till störningsfria häckningsplatser är nödvändig. Myrspoven rastar främst längs våra kuster i grunda våtmarksmiljöer utan högre vegetation. Spridningsförmåga: Hemområdet under häckningstid är gissningsvis i storleksordningen 15-25 km². Myrspoven övervintrar längs Europas och Afrikas västra kuster samt i Medelhavsområdet.

Rördrom: Rördromen kräver grunda slättsjöar med täta vassbestånd (1-10 ha) och med god tillgång på fisk, grodor och vatteninsekter. Spridningsförmåga: Reviret under häckningstid omfattar normalt 20-40 ha. Arten är polygyn (hanen parar sig med flera honor), vilket medför att hanarna under häckningstid kan förflytta sig över större områden och mellan olika sjöar. Övervintrar i Västeuropa och enstaka individer finns kvar i södra Sverige hela vintern.

Salskrake: Salskraken häckar i gamla spillkråkehål, i holkar eller i ihåliga stubbar. Boplatsen kan ligga ganska långt från vatten. Födan utgörs av mollusker och vatteninsekter samt till liten del av småfisk. Arten bosätter sig vanligen vid älvsel och avor samt i sjö- och tjärnrika områden. De vistas ofta i skogsomgärdade tjärnar eller vid risiga sjö- och älvstränder med skyddande skog. Myrflarkar utnyttjas regelmässigt under ungarnas uppväxttid. Övervintringen sker främst längs grunda kustområden, men även i större isfria sjöar. Spridningsförmåga: Under häckningen uppehåller sig salskraken inom ett relativt begränsat område kring boplatsen (storleksordning 25 km²). Salskraken övervintrar i Östersjön och längs Nordsjökusten. Arten samlas ofta i stort antal på ett fåtal platser. I Östersjön är polska Szaecin Lagoon särskilt betydelsefullt område, där man beräknar att cirka 60-65 % av den nordvästeuropeiska populationen normalt övervintrar.

Silvertärna: Silvertärnan behöver tillgång på fiskrika sjöar och/eller grunda kustområden samt till störningsfria häckningsplatser. För att större kolonier ska kunna etableras krävs rovdjursfria områden framför allt frånvaro av mink och räva. Spridningsförmåga: Under häckningen födosöker silvertärnorna inom ett område i storleksordningen 25 km². Arten övervintrar längs södra Afrikas kust och i Södra Ishavet.

Skräntärna: Skräntärnan behöver tillgång till lämpliga bytesdjur, vilket i svenska vatten främst är abborre, mört och strömming. Den fiskar framför allt i grunda kustområden eller i kustnära (inom 30-40 km) sjöar. Lämplig plats för bobygge är flacka, vegetationsfattiga sandrevlar eller klippöar i havsbandet (egentliga Östersjön, Bottenhavet och Bottenviken, även Väneren). Arten häckar företrädesvis i koloni. Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktig. Arten är störningskänslig under häckningen (maj-juli/augusti), främst under ruvningsperioden. Häckningslokaler och dess omgivande arkipelag bör sakna fyrfota rovdjur, framför allt mink. Arten är långlivad med relativt låg reproduktion. Under häckningen kan födosökande skräntärnor uppsöka fiskrika vatten åtskilliga mil från boplatsen. Skräntärnan övervintrar i tropiska Västafrika, där floden Nigers inlandsdelta i Mali är särskilt betydelsefullt.

Smalnäbbad simsnäppa: Smalnäbbad simsnäppa behöver tillgång på lämplig föda i form av mygglarver, små vattenlevande insekter och stora planktiska kräftdjur. Lämpliga häckningsplatser är fisktomma fjällsjöar, myrgölar eller större flarkmyrar. Arten håller främst till i områden med vattenomflutna starttuvor eller där starren bildar en gles bård ut mot öppet vatten. Det bestånd som finns i Bottniska viken och Skärgårdshavet häckar främst på små öar med rik förekomst av små vattensamlingar samt i grunda vikar. Spridningsförmåga: Under häckningen rör sig paret inom ett begränsat område runt boplatsen. Övervintrar i Indiska oceanen, till stor del ute till havs.

Spillkråka: Tillgång på lämplig föda i form av vedlevande insekter och myror. Födosöker ofta lågt i träd, på stubbar m.m., gärna i rotrotad gran efter hästmyror. Tillgång på lämpliga häckningsplatser, främst i form av grov asp, tall eller bok. I södra och mellersta Sverige råder ingen uttalad brist på lämpliga häckningsträd, däremot kan tillräckligt grova stammar saknas i stora delar av Norrland där skogsbruket är mera intensivt och tillväxten sämre. För att spillkråkan skall häcka måste stamdiametern i brösthöjd överstiga 30 cm för asp och 40 cm för tall. Medelåldern på utnyttjade tallar är i Småland 115 år, Uppland 170 år, Dalarna 187 år och i Gästrikland 239 år. Spillkråkan är något av en nyckelart i boreala och nemoboreala skogsekosystem genom att den årligen producerar ett stort antal bohål lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur som ej själva förmår mejsla ut sitt bo. Spridningsförmåga: Spillkråkan är en stannfågel som under sommarhalvåret i södra Sverige födosöker över arealer i storleksordningen 100.1 000 ha. Vintertid rör sig arten över större områden. I Norrlands inland är artens hemområden troligen betydligt större än i södra Sverige.

Storlomm: Storlommen behöver tillgång till lämpliga bytesdjur, dvs. fiskar, i viss mån vatteninsekter. Den behöver även lämplig plats att bygga sitt bo på, vilket nästan uteslutande innebär öar, särskilt mindre holmar och skär, belägna i klarvattenssjöar (oligotrofa och mesotrofa), i sällsynta fall längs ostkusten. Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktig. Arten är störningskänslig under häckningen (maj-juli/augusti), främst under ruvningsperioden. Arten är långlivad art med relativt låg reproduktion och är därför känslig för jakt. Spridningsförmåga: Under häckningen rör sig arten normalt inom 1-10 km radie från häckningslokalerna. Storlommen övervintrar dels i östra Medelhavet och Svarta havet, dels i mindre utsträckning i västra Europa. Övervintrar även regelbundet längs södra Sveriges kuster.

Sångsvan: Sångsvanen häckar i grunda, vegetationsrika vatten. Den kräver god tillgång på undervattensväxter under häckningssäsongen, liksom lämplig och god tillgång på grön växlighet under vintersäsongen. Arten kräver relativt ostörda områden under sin flyttning och övervintring. Spridningsförmåga: Under häckningen rör sig paret normalt inom ett mycket begränsat område runt boplatsen. Sångsvanen blir köns mogen först vid 4 års ålder och fram till dess för de unga svanarna en ambulerande tillvaro i stora landskapsavsnitt. Arten övervintrar i södra Sverige, Danmark och Nordsjöländerna.

Trana: Tranan häckar på sankta sjö- eller havsstränder, på våta myrmarker, på vattensjuka hyggen omgärdade av sumpskog, vid större slättsjöar, i öppna kärr, i sänkta sjöar och andra större eller mindre våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av habitat, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur, dvs. alltid omgärdat av vatten. Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk m.m. Under höstflyttningen är ungarna beroende av föräldrarnas vägledning. En stor andel av tranorna övervintrar i korkeksmarker i Spanien. Spridningsförmåga: Under häckningen rör sig paret normalt inom ett område i storleksordningen 1 km². Tranan blir köns mogen vid 3-6 års ålder. Innan köns mognaden för ungranorna en kringflackande tillvaro och samlas ofta i stora flockar. Övervintrar i Sydvästeuropa, främst i Spanien, men även i Portugal och Frankrike samt i Nordafrika.

Törnskata: Tillgång på öppna marker (främst jordbruksmark, men även kalhyggen) med rik insektsförekomst på varma, solbelysta lokaler. Häckningslokalerna bör ha god tillgång på attraktiva insektsmiljöer i form av blommande och bärande buskar (t.ex. nypon, slån eller björnbär) i kombination med öppna partier, t.ex. kortbetade gräsytor. På jordbruksmark föredrar törnskatan en mosaik av betade och mindre hårt betade ytor där artdiversiteten för växter och insekter är hög. Optimala hyggen för törnskatan karaktäriseras av hyggen utan fröträd och/eller högsjärmar, d.v.s. den gamla typen av hyggen. Generellt får törnskatan fler ungar på hyggen än på jordbruksmark beroende på lägre predation. Törnskatan föredrar hyggen som planteras med gran. Dessa nyttjas till cirka 15 år efter planteringen. Från Dalarna och norrut är hyggen den viktigaste biotopen för törnskatan. Spridningsförmåga: Arten hävdar revir och rör sig då inom ett område i storleksordningen 5 ha.

Törnskatan övervintrar i tropiska östra och södra Afrika.

Vitkindad gås: Den vitkindade gåsen häckar på små, flacka öar där den är skyddad från marklevande rovdjur. Arten fordrar stora, öppna gräsbevuxna ytor för sitt födosök, främst strandängar med kortvuxen eller kortbetad gräsvegetation. Den kräver rast- och övervintringslokaler med gott om lämplig föda (främst gräs) samt möjlighet att övernatta ute på vatten. Spridningsförmåga: Under häckningen rör sig paret normalt inom ett område i storleksordningen någon km². Arten flyttar mellan häckningsområdena i Sverige och övervintringsplatserna i Holland.

Ängshök: Ängshöken är anpassad till öppen mark av ängs- eller hedskaraktär. Häckar solitärt eller i mindre ”lösa kolonier”, huvudsakligen på alvarmark och i agmyrar men även vid sjöar av slättsjökaraktär, i igenvuxna sjöar, på igenvuxen betesmark, längs vattendrag, på mossar och i åkrar. Den optimala häckningsbiotopen är snår- eller tokbevuxen alvar- eller hedmark, igenvuxna sjöar samt större bestånd av hundkex och nässlor. Födan består till stor del av smågnagare men även av större insekter och fåglar. Spridningsförmåga: Under häckningstiden jagar arten över arealer i storleksordningen 25–75 km². Byten kan fångas åtskilliga kilometer från boplatserna. Övervintrar i tropiska Afrika.

Hotbild - vad kan påverka Natura 2000-områdes fåglar negativt?

Svensksundsviken ingår i naturreservatet med samma namn, och rimligen bör hotbilden inom reservatets gränser vara av mindre hotfull art. Här följer trots detta möjliga hot, som naturreservatet inte fullt ut kan avvärja. Verksamheter i anslutning till eller en bit ifrån kan påverka i reservatet.

Bivråk: Ett all sämre utbud av insektsrika biotoper i dagens skogs- och jordbruksmarker har troligen medfört ett sämre utbud av sociala getingar, vars larver och puppor är en livsnödvändig föda för bivråkens ungar. Användandet av kemiska bekämpningsmedel i exempelvis jordbruket påverkar förekomsten av insekter negativt, vilket innebär ett sämre födotillgång för sociala getingar.

Blåhake: Arten häckar tämligen allmänt till allmänt i fjällen och de övre delarna av skogslandet. Inga direkta hot kan ses i dagsläget.

Blå kärrhök: Den sydsvenska populationen av blå kärrhök drabbades hårt av kvicksilverkatastrofen under 1960-talet och försvann totalt från denna del av landet i och med att de häckande paren vid Hornborgasjön försvann vid mitten av 1990-talet p.g.a. sjörestaureringen. Orsaken till att blå kärrhöken ej återetablerat sig i Sydsverige efter det att biocidsituationen förbättrats är okänd. I norra Sverige har den häckande populationen av blå kärrhök successivt minskat under senaste 15-20 åren. En tänkbar orsak till detta kan vara en försämrad tillgång på smågnagare. Den kraftigt minskade arealen av naturliga, fasta gräsmarker under de senaste 100 åren har med stor sannolikhet minskat födotillgången för blå kärrhöken. Möjligen är blå kärrhöken utsatt för miljögiftspåverkan i övervintringsområdena i Västeuropa. Arten skjuts dessutom illegalt i centrala och östra Europa, men omfattningen är okänd.

Brun kärrhök: För närvarande kan inga direkta hot anses föreligga mot brun kärrhök i Sverige.

Brushane: Sydliga bestånd: I södra och mellersta Sverige hotas de mycket fåtaliga bestånden främst av upphörande hävd av strandängsmiljöer, såväl längs kusten som i inlandet. Fragmentering av lämpliga häckningsmiljöer är ett hot, eftersom brushanen har relativt stora arealkrav. Uppväxande träd och buskar på, och runt, goda häckningsmiljöer bidrar till ett ökat predationstryck från främst kråka, men även räv och grävling. Höga halter av olika miljögifter i marin miljö, särskilt på rastplatserna längs Europas kuster liksom biocidanvändning på övervintringsområdena i Västafrika kan innebära ett hot. Torka på övervintringsområdena i Västafrika kan eventuellt påverka bestånden negativt.

Fiskgjuse: Eftersom fiskgjusen ofta häckar vid stränder och på öar utgör närgången båttrafik, sportfiske, bad, kanoting etc. i boets omedelbara närhet ett hot. Exponeringen för klorerade kolväten har minskat sedan 1970-talet då dessa miljögifter orsakade en ökad fosterdödlighet och sönderrivning av ägg på grund av skalförtunning. Emellertid tillkommer nya typer av miljögifter i naturen vars effekter vi ännu vet litet om (t.ex. bromerade flamskyddsmedel). Förurning av sjöar kan medföra sämre födotillgång samt en ökad exponering för giftiga metaller. Skogsavverkning utan hänsyn till fiskgjusens boträd eller presumtiva boträd utgör en fara inom vissa områden, eftersom tillgången på lämpliga träd då minskar.

Fisktärna: I innerskärgårdarna och större insjöar, t.ex. Mälaren, medför ökad båttrafik och expanderande friluftsliv stora störningar. Ohävd och igenväxning kan leda till att viktiga häckningsplatser försvinner. Lokalt kan förekomst av mink leda till att kolonier försvinner. Spridning och ackumulering av miljögifter har negativa effekter på häckningsutfallet. Eventuell etablering av vindkraftverk vid kända kolonier kan vara ett framtida hot.

Grönbenan: Det sydsvenska beståndet hotas av en utebliven hävd på sankta stränder. Även i Norrland kan beståndet ha missgynnats av minskande hävd av raningar och silängar. Dikning av myrmark, framför allt tidigare och i södra Sverige, har bidragit till en ökad andel träd- och skogsbevuxen myr och därmed försämrade förhållanden för grönbenan. Det norrländska beståndet kan lokalt komma att hotas av storskalig torvbrytning.

Höksångaren: Alltför kraftig igenväxning liksom alltför kraftiga röjningsinsatser i naturbetesmarker missgynnar höksångaren. Arten är som talrikast under den älskliga fasen, d.v.s. under ett relativt kortvarigt igenväxningsstadium på vägen mellan öppna betesmarker och täta buskmarker.

Jorduggla: De under en lång period uteblivna eller starkt reducerade smågnagartopparna i norra Sverige har sakta men säkert pressat ner beståndets storlek till en mycket låg nivå. Markavvattning och torrläggning av våtmarker leder sekundärt till igenväxning av öppna marker. Särskilt i södra och mellersta Sverige har många lämpliga häckningsmiljöer förstörts genom dikning. Nedläggning och igenplantering av tidigare öppen mark i skogs- och mellanbygderna i kombination med minskad hävd av kvarvarande öppna marker gör att arealen lämplig häckningsmiljö minskar.

Ljungpiparen: I södra Sverige är den kraftigt fortlöpande igenväxningen av öppna marker det stora hotet. Orsakerna till tillbakagången är flera, främst tidigare dikning och torrläggning av myrmark, ökad förekomst av träd och högväxta ris på högmossar till följd av atmosfäriskt nedfall av stora mängder kväve, minskad hävd av alvar och ljunghedar samt fragmentering av öppna marker genom igenväxning. Den minskade odlingen i södra Sveriges skogsbygder kan eventuellt försvåra situationen för det sydliga beståndet, då den leder till sämre födosöksförhållanden under den krävande ägglägningsperioden. Det nordliga beståndet är betydligt starkare. Hoten är mindre och utgörs främst av lokala planer på storskalig torvbrytning. Arten jagas på övervintringsområdena i Västeuropa, men effekterna är okända.

Myrspöven: Det främsta hotet mot myrspöven i Sverige torde idag vara olika typer av störningar i häckningsområdena. De aktuella häckningsplatserna tillhör emellertid de delar av fjällkedjan som är minst besökta under sommarhalvåret, varför även det hotet får betecknas som ringa.

Rördrom: Mink kan stundom ge sig på och döda rördromungar. Vid stränga vintrar i Nordvästeuropa kan den svenska populationen minska kraftigt.

Salskraken: Salskraken övervintrar ofta i hamnar och liknande områden, vilket medför risk för giftexponering och oljeskador. Eftersom arten vintertid uppträder i stora ansamlingar på ett förhållandevis litet antal ställen kan föroreningar och miljögifter slå hårt mot arten. Med ökande friluftsliv, kan speciellt kanoting och fritidsfiske lokalt vara ett störningsmoment under perioden då

ungarna är små. Skogsbruket har utarmat tillgången på naturliga bohål och nytillskottet är mycket begränsat. Mård, gädda och framför allt mink är allvarliga predatorer på salskraken. I artens centrala utbredningsområde i Sibirien är oljeexploateringen med dess föroreningar samt allmän miljöförstörelse ett allvarligt hot.

Silvertärna: I skärgårdarna medför ökad båttrafik och expanderande friluftsliv lokalt stora störningar. Ohävd och igenväxning av tidigare öppna kust- och skärgårdsområden kan leda till att viktiga häckningsplatser försvinner. Spridning och ackumulering av miljögifter har negativa effekter på häckningsutfallet. Lokalt kan förekomst av mink leda till att arten försvinner. Eventuell etablering av vindkraftverk vid kända kolonier kan vara ett framtida hot.

Skräntärna: Mänsklig störning på häckningslokalerna under maj – juli/augusti, främst orsakat av friluftsliv (landning av båtar på häckningsskär, badande folk etc.) kan få tärnorna att överge sina häckningsplatser. Etablering av mink på de öar eller i de skärgårdsområden där arten häckar är ett ökande problem. Försämrade tillgång på lämplig fiskföda i innerskärgårdsområden och kustnära sjöar kan innebära hot mot föryngringen. Igenväxning av träd och/eller buskar på de öar som arten häckar på kan medföra att ön överges. Spridning och ackumulering av miljögifter i akvatisk miljö har negativa effekter på häckningsutfallet. Eventuell etablering av vindkraftverk vid kända kolonier kan vara ett framtida hot. Beskattnings av arten under flyttningen genom Europa och framför allt i övervintringsområdena i tropiska Afrika, vilket kan innebära ett långsiktigt hot mot bestånden.

Smalnäbbad simsnäppa: Fortsatt spridning och utplantering av fisk i fjällområdena kan leda till att viktiga häckningsmiljöer förstörs, inte bara för smalnäbbad simsnäppa utan även för andra arter som tär beroende av fiskfria vatten. Dikning i anslutning till myrar riskerar att påverka arten negativt.

Spillkråka: Det största hotet mot spillkråkan är skogsbruket och näringens allt större krav på skogsråvara. Minskad lövandel, ökad granandel och mera homogena bestånd i södra och mellersta Sverige missgynnar arten. Minskad medelålder i bestånden i intensivt brukade trakter gör att tillgången på lämpliga boträd minskar. Eftersom spillkråkan i stor utsträckning livnär sig på hästmyror missgynnas den med största säkerhet av stubbrytning och GROT-uttag.

Storlom: Största hotet torde utgöras av mänsklig störning på häckningslokalerna under främst maj genom landning av båtar på häckningsskär, badande folk, båtsport och sportfiske. Sådan störning ökar risken för äggpredation. Andra problem utgörs av onaturliga vattenståndsvariationer till följd av regleringar, som kan omintetgöra eller försena häckningen, vilket i det senare fallet ökar risken för mänsklig störning. Inverkan av miljögifter kan inte uteslutas. En ökad risk för exponering av giftiga metaller kan finnas för lommar som söker föda i sura sjöar. Försurning leder även till utarmning av fiskbestånd och därmed minskat födounderlag. Sannolikt, men inte klarlagt, finns en ökad dödlighet bland vuxna fåglar i samband med användningen av nylonnät för fiske.

Sångsvan: Ingen uppenbar hotbild finns för närvarande.

Trana: För närvarande finns inget hot mot arten i Sverige. I det spanska övervintringsområdet finns däremot vissa hot, främst avveckling av korreksodlingar.

Törnskata: Det största hotet är den under lång tid minskande tillgången på lämpliga häckningsmiljöer; igenläggning av jordbruksmark i skogs- och mellanbygden, minskad hävd av naturliga, ogödslade betesmarker, allt mer rationell skötsel av kvarvarande marker och avsaknad av brandfält i skogslandskapet. Törnskatan förekomst är kopplad till rik insektsförekomst som i sin tur är kopplad till hög artdiversitet av blommande växter. Enbart kortbetade marker är således inte optimala för törnskator. Kraftig torka under en lång rad av år i övervintringsområdena i södra Afrika kan bidra till tillbakagången.

Vitkindad gås: För närvarande finns inget uppenbart hot mot arten och den svenska populationen fortsätter att växa i storlek. Nya häckningslokaler har påträffats kontinuerligt de senaste 20 åren. Konflikter med jordbruket uppstår dock tidvis i områden som hyser starka häckningsbestånd och/eller stora mängder rastande vitkindade gäss på väg till eller från sina häckningsområden på ryska tundran.

Ängshök: Närmare en tredjedel av den svenska stammen är f.n. hotad av permanent mänsklig störning, utdikning och igenväxning i nämnd ordning. Arten har åtminstone tidigare varit hårt skattad av äggsamlare. Arten är på grund av sin boplacering mycket känslig för regn under äggläggningstid och då ungarna är små. Arten drabbas möjligen av miljögifter, kanske speciellt i tropiska Afrika där kemisk bekämpning av gräshoppor är vanligt förekommande.

Bevarandeåtgärder fåglar- med tidplan

För bevarande av fåglar, se texten under bevarandeåtgärder med tidplan ovan.

Bevarandestatus idag

Svensksundsviken

Här anges ungefärliga tal för de fågelarter som är listade enligt Bilaga 1 i Fågeldirektivet och om arten häckar (H) eller nyttjar Svensksundsviken för flyttning/rastlokal ®:

Art	Antal, häckar (H), Rastar ®	Trend i Svensksundsviken + =ökar, - =minskar, s = stabil, / = okänt
Bivråk	1 par H, 5-10 ®	-
Blå kärrhök	5-10 ®	S
Blåhake	10-50 ®	S
Brun kärrhök	2 par H	+
Brushane	1 par H, 200-500®	-
Fiskgjuse	5 ® + födosök	+
Fisktärna	10-20 H, 50 – 100 fodosök	+
Grönbena	200-500 ®	S
Höksångare	0-1 par H	-
Jorduggla	1-2 ® + födosök	S
Ljungpipare	100-500 ®	S
Myrspov	10-50 ®	S
Rördrom	1-2 par H	S
Salskrake	300-1000 ®	+
Silvertärna	10-50 ®	+
Skräntärna	10-20 ®	S
Smalnäbbad simsnäppa	1-5 ®	-
Spillkråka	1-2 par H	-
Storlom	10- 50 ®	+
Sångsvan	200-500 ®	+
Trana	1-2 H, 1000-2000 ®	+
Törnskata	5-10 par H	S
Vitkindad gås	10-20 H, 1000-4000 ®	+
Ängshök	1 par H, 1-5®	-

Nationellt/Internationellt (för geografisk förklaring av länsbokstäverna, se sidan 11):

Sångsvan: Från att under 1900-talets mitt ha varit en mycket sällsynt häckfågel på avsidens belägna lokaler i Lappland och Jämtland, har arten under senare delen av 1900-talet expanderat kraftigt. Därmed är den inte längre en utpräglad och skygg ödemarksfågel. 2012 beräknades den svenska populationen uppgå till 5400 etablerade par och arten häckade då i samtliga svenska län. Vid denna tidpunkt hade dock sångsvanen ännu ej etablerat sig på Öland. Förutom det häckande beståndet finns ett okänt, men stort antal ej köns mogna fåglar. Den europeiska stammen utanför Ryssland uppgår till cirka 8 000 par varav cirka 2 000 på Island, cirka 1 500 par i Finland och cirka 300 par i Norge. BirdLife International placerar sångsvanen i SPEC kategori 4, vilket innebär att dess bevarandestatus är gynnsam, men att mer än hälften av dess utbredningsområde alt. mer än hälften av den globala populationen finns i Europa, där vi alltså har ett visst ansvar för arten (Tucker & Heath 1994).

Vitkindad gås: Den svenska populationen beräknades till cirka 4 900 häckande par 2012, med förekomster i de flesta sydsvenska landskap samt även på vissa platser längs Norrlandskusten. Därutöver finns ett stort antal ännu ej köns mogna fåglar. Arten häckar åtminstone i följande län; M, K, I, H, N, O, E, D, AB, C, T, X, Y, BD. I Europa häckar arten, förutom i Sverige på Svalbard (ca 2 500 par), i Ryssland (4 000–4 500 par) samt med små antal i bl.a. Finland, Estland, Norge, Island, Färöarna och Danmark. BirdLife International betecknar den häckande populationen i Europa som Secure och avseende den övervintrande populationen Localized (>90% av de övervintrande fåglarna befinner sig på färre än 10 lokaler) (Tucker & Heath 1994).

Salskrake: Salskraken häckar med cirka 1600 par i landet. Möjligen häckar enstaka par även i Y-län. Arten har ökat i antal under 1990-talet. I övriga Europa utanför Ryssland (Finland, Norge och Vitryssland) finns 1 000-2 000 par. Salskraken är rödlistad i Sverige och uppfyller kriterierna för placering under Sårbar (VU). Emellertid har hotkategorin nedgraderats till Missgynnad (NT) p.g.a. en gynnsam populationsutveckling i bl.a. Finland. BirdLife International betecknar salskraken som Vulnerable i Europa och anser att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i dess bevarande. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att artens globala population inte är koncentrerad till Europa, men att arten har en otillfredsställande bevarandestatus i området (Tucker & Heath 1994).

Bivråk: Bivråken häckar i samtliga län utom på Gotland. Det svenska beståndet har minskat mer eller mindre kontinuerligt under minst 30 års tid. Populationsstorleken är mycket svårbedömd, men gissningsvis har vi högst 6600 par i landet. Det europeiska beståndet utanför Ryssland är uppskattat till 34 000–48 000 par. Bivråken är rödlistad i Sverige och uppfyller kriterierna för placering under Starkt hotad (EN). Emellertid har försvinnanderisken nedgraderats till Sårbar (VU) grundat på relativt god förekomst (dock delvis minskande) i övriga Europa, vilket ger möjlighet till återinvandring. BirdLife International betecknar Bivråken som Secure i Europa. Arten är placerad i SPEC kategori 4, vilket innebär att artens globala population är koncentrerad till Europa och att arten har en tillfredsställande bevarandestatus i området (Tucker & Heath 1994).

Brun kärrhök: Beståndet har mer eller mindre kontinuerligt ökat under perioden 1969 (200 par) till 2012 (minst 1 500 par). Arten finns numera väl spridd i Götaland, Svealand och längs hela Norrlandskusten. Arten häckar i samtliga län utom Z-län, dock relativt fåtaligt i Norrland. Den europeiska populationen utanför Ryssland är beräknad till 30 000 par.

Blå kärrhök: Enligt senaste beräkning (2012) finns 860 par i Sverige. Denna uppskattning är dock ganska osäker, siffran kan vara lägre. Helt uppenbart är att blå kärrhöken tillhör de rovfåglar i Sverige som har minskat kraftigt i antal under 1980-90-talen. Arten häckar årligen i följande län; Y, AC, BD. Vissa år konstateras häckningar även i S, W, X och Z-län. Arten har försvunnit från M, I, H, O, E, D, AB, C, U och T-län. Det europeiska beståndet utanför Ryssland uppgår till 8 300-10 800 par. I europeiska Ryssland finns 15 000-20 000 par. Blå kärrhöken är rödlistad i Sverige, där den är placerad i kategorin Sårbar (VU). BirdLife International betecknar blå kärrhöken som Sårbar i Europa. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att den globala population inte är koncentrerad till Europa men att arten har en otillfredsställande bevarandestatus i området (Tucker & Heath 1994).

Ängshök: 2012 bedömdes att 59 par häckade i Sverige, varav 30-40 på Öland. Populationen på Öland är något minskande. Det har noterats ett ökande bestånd på fastlandet i början av 1990-talet, dock åter minskande i slutet av samma årtionde. Arten häckar i följande län: M, I, H, E, C och U. Tillfälliga häckningar har skett i T och O-län. Den europeiska populationen utanför Ryssland sägs uppgå till cirka 8 000 häckande par, varav cirka 3 500 par i Frankrike och drygt 1 000 par i Spanien. Beståndet i den europeiska delen av Ryssland har skattats till drygt 25 000 par. Ängshöken är rödlistad i Sverige där den är placerad i kategorin Starkt hotad (EN). BirdLife International betecknar ängshöken som Secure i Europa. Arten är placerad i SPEC kategori 4, vilket innebär att artens globala population är koncentrerad till Europa och att arten har en tillfredsställande bevarandestatus i området (Tucker & Heath 1994).

Fiskgjuse: Beståndets storlek beräknas uppgå till mellan 4100 par. Populationen i Sverige anses vara förhållandevis stabil, men inom vissa delområden förekommer numera säkra uppgifter om beståndsnedgångar. Fiskgjusen häckar i samtliga län utom på Gotland (I-län). I ett europeiskt perspektiv har Sverige ett stort ansvar för denna art då cirka 35 % häckar i landet. BirdLife International betecknar fiskgjusen som Sällsynt i Europa. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att den globala populationen inte är koncentrerad till Europa men att arten har en otillfredsställande bevarandestatus i området (Tucker & Heath 1994).

Trana: Tranan har ökat markant i antal den senaste 20-årsperioden, speciellt märkbart i Götaland och Svealand. Antalet häckande par torde f.n. uppgå till ca 30 000 par. Därtill kommer ett stort antal icke könsmogna fåglar, vilka drar runt i Sverige under sommarhalvåret. Dessa senare fåglar kan vålla en del bekymmer för jordbruket och vid enstaka tillfällen har tillstånd för avskjutning av ett litet antal fåglar getts. De svenska tranorna utgör 20-38 % av europapopulationen. Sverige har således ett stort ansvar för bevarandet av arten. Tranan häckar numera förhållandevis jämnt spridd i samtliga svenska län. På Öland konstaterades den första häckningen relativt nyligen. BirdLife International betecknar tranan som Sårbar i Europa. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att den globala populationen inte är koncentrerad till Europa, men att arten har en otillfredsställande bevarandestatus i området (Tucker & Heath 1994).

Brushane: Brushanen häckar sällsynt till tämligen allmänt i flertalet län: M, K, I, H, G, F, N, O, E, U, W, X, Y, Z, AC, BD. Det totala svenska beståndet beräknades i slutet av 1980-talet uppgå till cirka 57 000 par. Det samlade europeiska beståndet har beräknats till mellan 105 000 och 140 000 par. Nyare finska inventeringar antyder att det eventuellt kan vara så högt som 230 000 par. Beroende på hur man räknar skulle det innebära att någonstans mellan 25 och 50 procent av Europas brushanar finns i Sverige. Brushanen häckar i två distinkt olika miljöer i Sverige. I de södra delarna av landet hittar man i storleksordningen 50-100 par på välhävdade strandängar. Resterande cirka 25 000 par återfinns på myrar i Norrlands skogsland och i fjällkedjan. Situationen för brushanen i södra och mellersta Sverige är prekär. De uppskattningsvis 10-20 fastlandslokaler som fortfarande hyser häckande brushane är alldeles för få för att det sydliga beståndet skall kunna anses vara långsiktigt stabilt. Restaurering av strandängar, t.ex. runt Hornborgasjön och i Kristianstads Vattenrike, visar dock att arten relativt snabbt återetablerar sig om lämpliga miljöer skapas. Bestånden på Öland och Gotland är mera stabila och även om det totala antalet häckfåglar är lågt ser situationen bättre ut där. Läget för arten i norra Sverige är betydligt ljusare. Beståndet är stort och förmodligen relativt stabilt och inga tydliga hot kan urskiljas. BirdLife International listar brushanen som .Secure. i Europa, men menar att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i artens bevarande. Arten är placerad i SPEC kategori 4, vilket innebär att dess utbredning är koncentrerad till Europa, där den bedöms ha en tillfredsställande bevarandestatus.

Myrspov: Det svenska häckfågelbeståndet utgörs av den västligaste förekomsten av myrspov i Eurasien. Förekomsterna i Ammarnäsområdet och i Sjaunja utgörs av isolerade utpostförekomster, medan häckningarna i Karesuando kronoöverloppsmark geografiskt hänger samman med förekomsterna i norra Finland och Norge. Indikationer på möjlig häckning finns även från norra Dalarna (1992) och Härjedalen (1996). Beståndet är mycket fåtaligt och arten hör till de absolut mest sällsynta häckfågeln i landet. Det samlade svenska beståndet har uppskattats till 200 par. Det svenska

beståndet utgör icke desto mindre en mindre del av de 1 300–3 500 par starka beståndet i Norge och Finland. Huvuddelen av världspopulationen häckar på tundran i norra Ryssland, och enbart i Västeuropa räknar man med ett vinterbestånd på 125 000 fåglar. Till följd av det geografiskt utsatta läget kan de naturliga variationerna i det häckande beståndets storlek vara betydande. Stor försiktighet måste därför gälla vid bedömningar av populationsförändringar. Trots den låga numerären och tack vare ringa hot ser bevarandesituationen i dagsläget god ut. Myrspoven är rödlistad i kategorin Sårbar (VU) i Sverige. BirdLife International listar myrspoven som "Localized" i Europa och menar att det är angeläget att Europa tar ett ansvar för artens bevarande. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att dess utbredning inte är begränsad till Europa, men att den har en otillfredsställande bevarandestatus här.

Grönbena: Grönbenan är en vanlig häckfågel i mellersta och norra Sverige. Den förekommer sparsamt till allmänt i C, U, T, S, W, X, Y, Z, AC och BD län. I södra Sverige är arten betydligt ovanligare och regelbundna häckningar sker endast på Sydsvenska höglandet (G, F och O län). Mer tillfälligt förekommer häckningar i M, N, I och E län. Grönbenan är tillsammans med brushanen den vanligaste vadaren på norrländska myrar. Det svenska beståndet uppskattas till 130 000 par. I Finland häckar 200 000 – 300 000 par och i Norge 20 000 – 40 000 par. I övriga delar av Europa häckar drygt 5 000 par sammanlagt. Sedan mitten av 1980-talet har grönbenan gått kraftigt tillbaka i södra Sverige. BirdLife International listar grönbenan som "Declining" i Europa och menar att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i artens bevarande. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att dess utbredning inte är koncentrerad till Europa, men att den inom sitt europeiska utbredningsområde har en otillfredsställande bevarandestatus.

Smalnäbbad simsnäppa: Smalnäbbad simsnäppa häckar i fjällen och de övre delarna av skogslandet från Dalarna norrut till Torne lappmark. Ett mindre antal häckningar finns rapporterade från Norrbottens skärgårdsområden och från det kustnära skogs- och myrlandet i Västerbotten och Norrbotten. Större häckande bestånd finns endast i W, Z, AC och BD län. Möjligtvis finns ett fast bestånd även i de inre delarna av Y län. Det svenska beståndet uppskattas till 19 000 par. I Europa i övrigt finns arten på Island (30 000–50 000 par), Norge (5 000–15 000 par) och Finland (10 000–20 000 par). Totalt beräknas 65 000–95 000 par finnas i Europa utanför Ryssland. BirdLife International listar smalnäbbad simsnäppa som "Secure" i Europa, men

Skräntärna: Skräntärnan häckar främst längs Östersjökusten i M, K, I, H, E, D, AB, C, S, X, Y, AC och BD län. Några få par finns dessutom i Väneren i O län. Skräntärnan är långlivad och undersökningar har visat att på ett så stort utbyte mellan kolonier i Sverige, Finland och Estland att Östersjöns häckande skräntärnor måste betraktas som ett sammanhållet bestånd. Det samlade Östersjöbeståndet uppgår till i storleksordningen 1 500 par, varav ungefär en tredjedel i Sverige. Utanför Östersjön finns ett häckande bestånd längs Svartahavskusten i Ukraina och några få par i Spanien. Sverige har således ett mycket stort ansvar när det gäller skräntärnan. Arten har under en lång tidsperiod uppvisat en negativ populationstrend i Sverige och i Östersjön som helhet. Skräntärnan är rödlistad i Sverige, där den är placerad i kategorin Starkt hotad (EN). BirdLife International betecknar skräntärnan som "Endangered" i Europa och anser att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i dess bevarande. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att dess utbredning visserligen inte är koncentrerad till Europa, men att artens otillfredsställande bevarandestatus inom regionen gör åtgärder nödvändiga.

Silvertärna: Silvertärnan häckar längs större delen av svenska kusten, dock mycket fåtaligt längs Västkusten, samt i Norrlands skogsland och i fjällområdena från Dalarna och norrut. Förekomster finns i M, K, I, H, N, O, E, D, AB, C, S, W, X, Y, Z, AC och BD län. Som regelbunden häckfågel saknas den i södra och mellersta Sveriges inland. Det svenska beståndets storlek har uppskattats till ca 34 000 par. Detta bör sättas i relation till ett samlat europeiskt bestånd på ca 500 000 par, varav närmare 75 % på Island. Sedan mitten av 1970-talet har silvertärnan ökat i antal såväl i Östersjöområdet som i Väneren. Tecken finns dock på att arten lokalt försvunnit till följd av minkens expansion. BirdLife International listar silvertärnan som "Secure" i Europa, men menar att det trots det är angeläget att

Europa tar ett ansvar för artens bevarande.

Fisktärna: Fisktärnan häckar i samtliga svenska län. Beståndet är dock glest i Norrlands inland och arten saknas helt som häckfågel i fjällområdena. Det svenska beståndet beräknas uppgå till ca 25 000 par, vilket motsvarar ungefär 1/10 av det europeiska beståndet. Beståndsutvecklingen är svårtolkad. Resultat från häckfågeltaxeringen tyder på att beståndet idag ligger på en lägre nivå än under senare delen av 1970-talet och början av 1980-talet. Mellanårsvariationerna är emellertid stora. Under 1990-talet finns dessutom uppgifter om regionala ökningarna från flera håll, t.ex. längs kusten i Bohuslän.

Jorduggla: Jordugglan har konstaterats häcka i samtliga svenska landskap utom på de södra delarna av Sydsvenska höglandet där rapporter om häckning saknas från G och F län. Den svenska populationen uppskattas till ca 1700 par. Denna siffra är dock osäker och kan mycket väl vara lägre. Huvuddelen av beståndet finns i Norrlands inland och fjälltrakter, mera bestämt från Härjedalen och norrut. Beståndet i södra Sverige är mycket svagt och häckningarna i regel tillfälliga; totalt räknar man med mellan 30 och 60 par i Svealand och Götaland tillsammans, varav merparten i Dalarnas län. Beståndet av jorduggla har under det senaste halvsekleet gradvis minskat, p.g.a. upphörande slätter och en allmän igenväxning av öppen mark, samt mer markant under de senaste 20 åren till följd av uteblivna eller starkt reducerade smågnagartoppar i Norrlands skogs- och myrland. Detta har påverkat såväl det häckande beståndets storlek som rekryteringen. Det saknas säkra uppgifter om artens minskningstakt, men det får anses troligt att beståndet minst halverats de senaste 20 åren. Jordugglan häckar mycket sparsamt över stora delar av Europa och huvuddelen av beståndet finns i de norra delarna av Norge, Sverige och Finland. Det samlade beståndets storlek är svårbestämt då antalet häckande par främst styrs av gnagartillgången i den boreala skogen och på tundran. Under dåliga år torde det inte finnas mera än cirka 10 000 par i Europa, under goda år kan den siffran mer än tredubblas. Jordugglan är rödlistad i kategorin Missgynnad (NT) i Sverige. BirdLife International listar jordugglan som "Vulnerable" i Europa och menar att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i artens bevarande. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att dess utbredning inte är koncentrerad till Europa, och att den har en otillfredsställande bevarandestatus i regionen.

Spillkråka: Spillkråkan häckar i samtliga svenska län, dock fåtaligt i Norrlands inland. Det svenska beståndet uppskattas till i storleksordningen 29 000 par. Detta motsvarar drygt 10 % av det samlade europeiska beståndet på 200 000-265 000 par. Beståndet i södra Sverige förefaller vara tämligen stabilt. Utvecklingen i Norrlands inland är mera osäker, främst beroende på de låga tätheterna och att inventeringsunderlaget är väl litet. BirdLife International listar spillkråkan som Secure i Europa, men menar att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i artens bevarande.

Törnskata: Törnskatan häckar i samtliga svenska län. Dock är beståndet i Norrlands inland mycket svagt och i fjälltrakterna saknas arten helt. Beståndet beräknas uppgå till mellan 44 000 par. Det svenska beståndet utgör därmed drygt 2 % av det samlade europeiska beståndet på uppskattningsvis 2,2 miljoner par. Törnskatan har uppvisat en mycket kraftig tillbakagång under de senaste 25 åren - av allt att döma har beståndet minskat med 2/3 under denna period. BirdLife International betecknar törnskatan som Declining i Europa. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att dess utbredning inte är koncentrerad till Europa, men att den hos oss har en otillfredsställande bevarandestatus.

Höksångare: Höksångaren häckar inom ett mycket begränsat område i Sverige. Huvuddelen av beståndet på ca 350 par finns på Öland. Lokalt är den tämligen vanlig även på Gotland. Regelbundet, men mycket fåtaligt, förekommer häckningar i M, K, O, E, D och AB län. Tillfälliga häckningar har skett i X län och möjligen/troligen även i C och AC län. Höksångaren har en utpräglad östlig utbredning i Europa och de svenska förekomsterna ligger på den nordvästra gränsen av artens utbredningsområde. Det europeiska beståndets storlek är svåruppskattat, men torde ligga kring 250 000 par (160 000-650 000 par). Det svenska beståndet har varit på tillbakagång sedan 1960-talet. Arten ökade däremot kraftigt i antal i Finland under senare delen av 1900-talet, från cirka 1 300 par på 1970-talet till cirka 2 500 par i slutet av 1980-talet. Höksångaren är rödlistad i kategorin Missgynnad (NT) i

Sverige. BirdLife International listar höksångaren som Secure i Europa men menar att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i artens bevarande. Arten är placerad i SPEC kategori 4, vilket innebär att dess utbredning inte är koncentrerad till Europa, samtidigt som den har en tillfredsställande bevarandestatus i regionen.

Storlorm: Storlommen häckar i hela Sverige utom på Öland och Gotland. Storlommen bedöms häcka med ca 6200 par i landet. Inventeringsdata från södra och mellersta Sverige visar på att storlommen generellt sett håller en relativt stabil population även sett i ett 30-årigt tidsperspektiv. Ungproduktionen ligger på ungefär samma nivå som i början av 1970-talet och lokalt/regionalt har arten ökat något. Kunskapen om norrlandsbeståndets storlek och populationsutveckling är dock mindre god. Det europeiska häckfågelbeståndet utanför Ryssland uppgår till 19 000–27 000 par. BirdLife International betecknar storlommen som Vulnerable i Europa och anser att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i dess bevarande. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att dess utbredning inte är koncentrerad till Europa, men att den där har en otillfredsställande bevarandestatus (Tucker & Heath 1994).

Ljungpipare: Ljungpiparen häckar i flertalet svenska län: M, I, H, G, F, N, O, E, U, T, S, W, X, Y, Z, AC och BD. Det skånska beståndet är dock mycket svagt och arten saknas dessutom helt i K, D, AB och C län. Det samlade svenska beståndet uppskattas till ca 110 000 par varav närmare 90 % finns i fjällen. Det totala europeiska beståndet beräknas till minst 500 000 par, varav ca 2/3 på Island och i Norge tillsammans. I norra Sverige håller sig beståndet av allt att döma tämligen konstant. Data som stödjer den uppfattningen saknas dock. I södra Sverige är situationen betydligt mera bekymmersam. Arten har under 1990-talet minskat kraftigt såväl på Sydsvenska höglandet som på Ölands alvar. Samtidigt som arten helt har försvunnit från vissa lokaler, har beståndet mer än halverats i andra regioner. Utvecklingen ser mycket dystert ut och stora insatser krävs för att bibehålla ett livskraftigt bestånd i landets södra delar. BirdLife International listar ljungpiparen som Secure i Europa och menar att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i artens bevarande. Arten är placerad i SPEC kategori 4, vilket innebär att dess utbredning inte är koncentrerad till Europa, och att den har en tillfredsställande bevarandestatus inom regionen i stort.

Rördrom: Rördrommen häckar i följande län; M, K (tillfälligt), I, H, G, F, O, E, D, AB, C, U, T, S, W och X. Huvuddelen av rördrommarna återfinns i det mellansvenska slättsjöområdet kring Vänern, i Östergötland, Närke och Mälardalsregionen. Den svenska stammen omfattar ca 780 par. Många hanar är dock troligen opererade. Å andra sidan kan hanen ha flera häckande honor, som bor nära varandra inom samma hanrevir. Det europeiska beståndet utanför Ryssland är beräknat till 10 500 par. Rördrommen är rödlistad i Sverige, där den är placerad i kategorin Sårbar (VU). BirdLife International betecknar rördrommen som Vulnerable i Europa och anser att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i dess bevarande. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att dess utbredning inte är koncentrerad till Europa, men att den där har en otillfredsställande bevarandestatus (Tucker & Heath 1994).

Blåhake: Blåhaken häckar med säkerhet i följande län: W, Z, AC, BD. Det svenska beståndets storlek har uppskattats till mellan 230 000 par. Fjällhäckande arters populationsutveckling täcks mycket dåligt av den nationella miljöövervakningen, varför den storskaliga utvecklingen är okänd. Intensivstudier i Ammarnäsområdet (AC) tyder dock på ett tämligen stabilt bestånd.

Referenser

[Länsstyrelsen Östergötlands webb](http://lansstyrelsen.se/ostergotland/Sv/Pages/default.aspx) (<http://lansstyrelsen.se/ostergotland/Sv/Pages/default.aspx>)

[Naturvårdsverkets webb](http://www.naturvardsverket.se) (<http://www.naturvardsverket.se>)

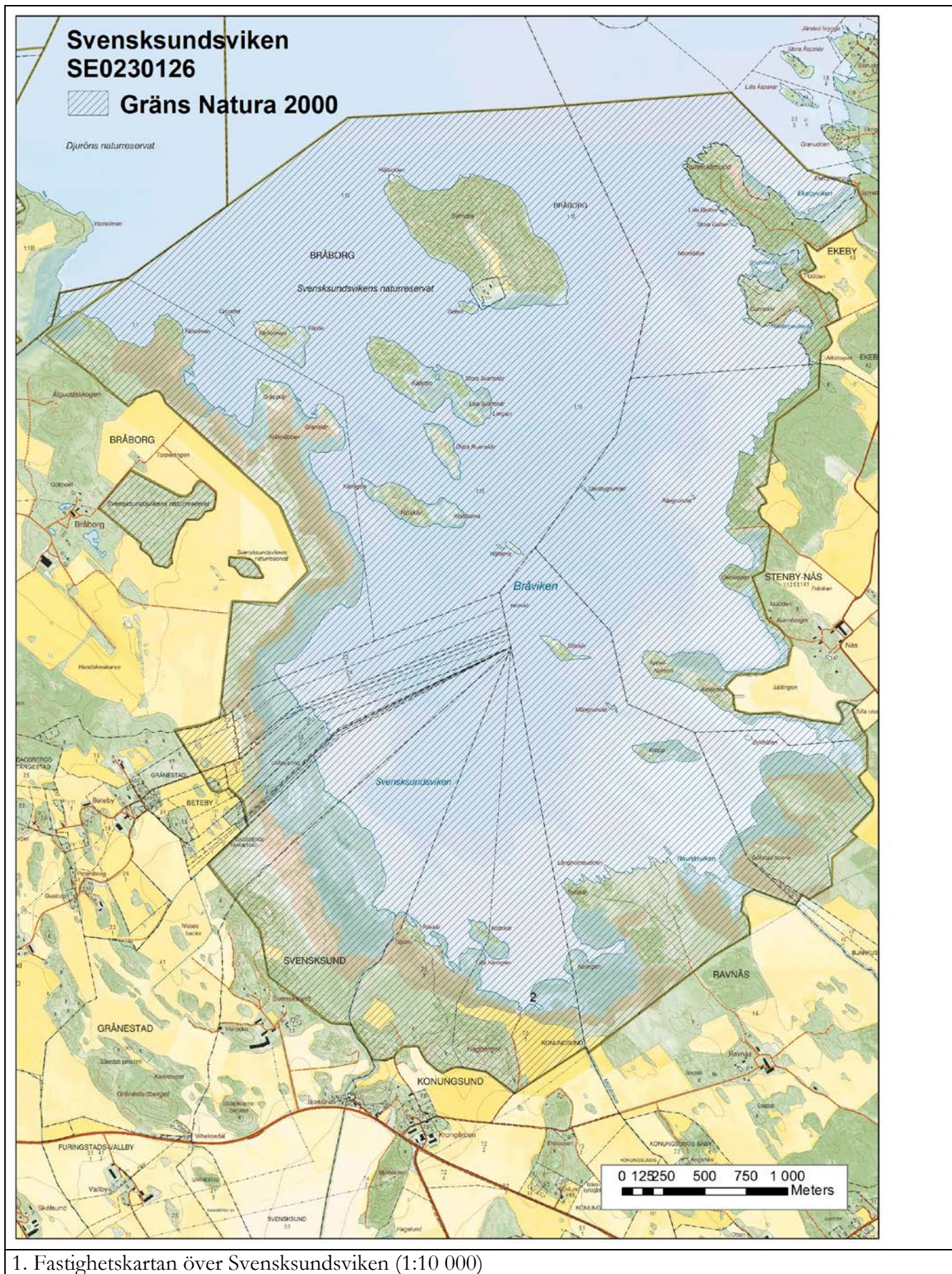
(Samt: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/#Svensksundsviken>)

[Natura 2000-kartor på webben](http://w3.vic-metria.nu/n2k/jsp/main.jsp) (<http://w3.vic-metria.nu/n2k/jsp/main.jsp>)

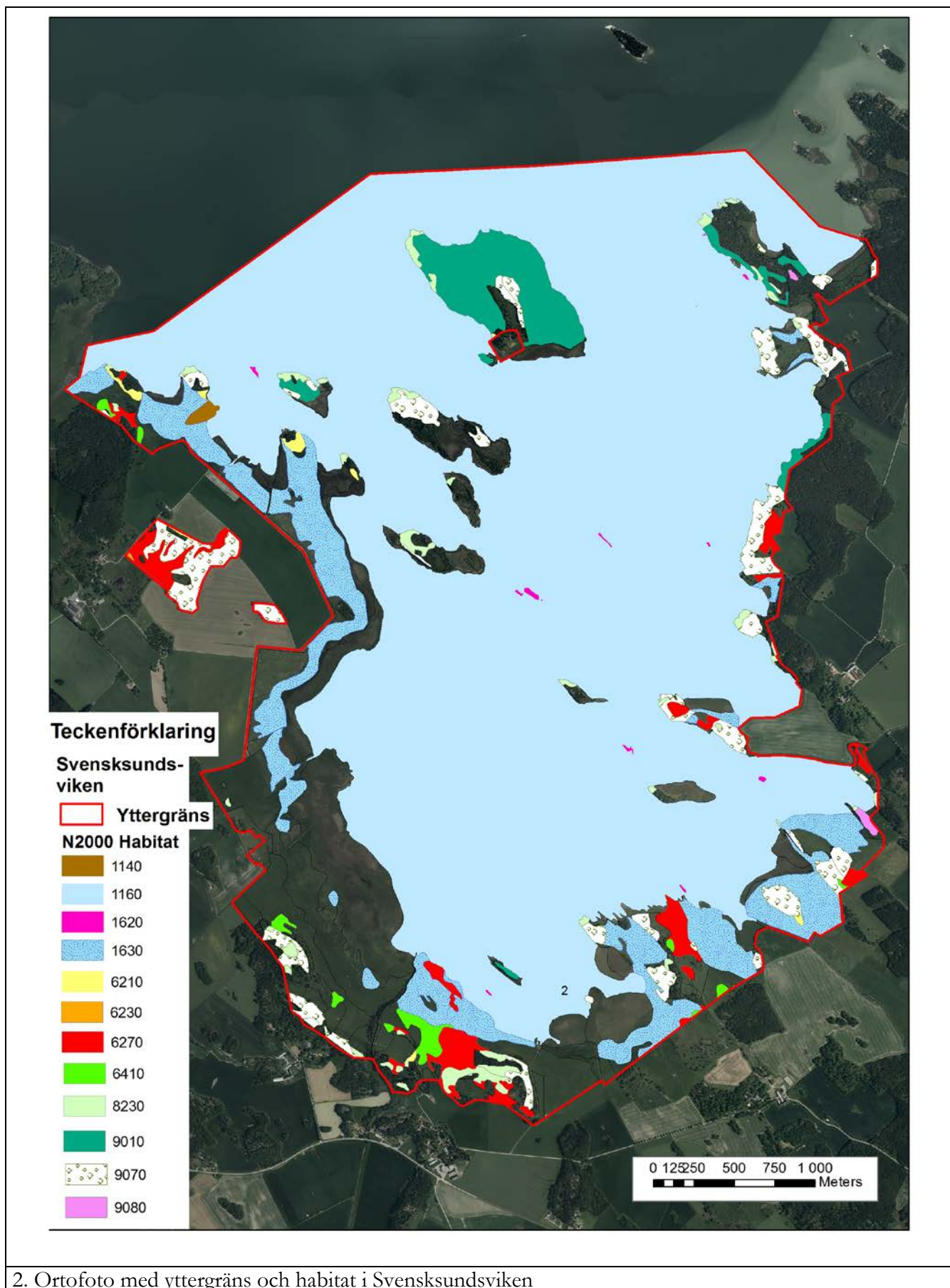
Naturvårdsverkets vägledningsdokument för habitat och ArtDatabankens vägledningar för arter.

SOF. Fåglarna i Sverige – antal och förekomst 2012.
Lunds universitet, fågeltaxeringar.
<http://www.fageltaxering.lu.se/resultat/trender/>
Beslut och Skötselplan för Svensksundsviken, 2015.

Kartor (Samtliga kartor i denna bevarandeplan:
Länsstyrelsen Östergötland 2013 © Bakgrundskartor Lantmäteriet)

1. Fastighetskartan över Svensksundsviken (1:10 000)

2. Ortofoto med yttergräns och habitat i Svenssundsviken

Natura 2000

Områdeskod

SE0230126

Områdesnamn

Svensksundsviken

1:50000

1000 0 1000 2000 3000 4000 5000 meter

3. Häradskartan från slutet av 1870-talet.

Grönt = äng, gult = åker, vitt = skog/hage, kryss = barrträd, ringar = lövträd